

TYLNA 14

OKRĘGOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH
W ŁODZI

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi Nr 38/2022

ISSN 2083-2109

**Z okazji nadchodzących Świąt Wielkanocnych
samych ciepłych i radosnych chwil,
udanego odpoczynku przy rodzinnym stole
oraz**

**pomyślności w życiu prywatnym
i sukcesów zawodowych**

życzą

Dziekan oraz Rada

Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi

i

Redakcja „Tylnej 14”

Koleżanki i Koledzy

Wiosna powoli puka do drzwi, w naszym życiu od lat jest to czas nowych nadziei, nabierania ochoty na ciekawe przedsięwzięcia, ożywionej działalności. Jednakże ten rok jest niestety inny. Za naszą wschodnią granicą toczy się ciężka wojna. Rosja Putina napadła na niepodległą Ukrainę. Wyniszczający atak, któremu towarzyszą zbrodnie popełniane przez rosyjskie wojska wywołał bezmiar nieszczęść. Śledząc media codziennie dowiadujemy się o nowych tragediach mieszkańców Ukrainy. Do naszego kraju napłynęła olbrzymia fala uchodźców, ofiar bezsensownej agresji. W tych trudnym dla Ukraińców czasie Polacy okazali olbrzymią empatię, społeczeństwo obywatelskie zadziało, Mimo, że wspólna historia naszych narodów nie jest łatwa staramy się i mam nadzieję, że będziemy się starać pomagać naszym sąsiadom. Prawie każdy z nas z pewnością dołożył swoją cegiełkę do pomocy dla dzielnych Ukraińców. Chwała nam za to, ale pamiętajmy, że jest przed Ukraińcami, a także przed nami jeszcze długa droga, na której musimy być konsekwentni i czuli na krzywdę ludzką. Nie dajmy się omamić twierdzeniom, że wojna jest za granicami Polski i nic złego się u nas nie dzieje. To nieprawda, skutki wojny wywołanej przez agresywną Rosję odczuwamy co dnia. Mam nadzieję, że demokratyczny świat do pokonania przez Ukraińców najeźdźcy okaże się solidarny.

W tekstach, które dzisiaj prezentujemy w Tylnej 14 jest dużo elementów poświęconych tematyce związanej z toczącą się wojną. Proszę o ich uważną lekturę.

Z pewnością, lepszemu samopoczuciu nie sprzyja COVID – 19, ona cały czas jest i nadal powinniśmy podchodzić do tej choroby z należyłą ostrożnością i pokorą pamiętając o tysiącach ofiar pandemii.

Życie, mimo wojny, toczy się dalej, może nie w takiej atmosferze w jakiej byśmy sobie życzyli, ale należy pamiętać, że w tym roku samorząd radcowski obchodzi 40 rocznicę powstania. Przygotowywane są obchody tego święta przy czym z pewnością będą one skromniejsze niż byśmy tego chcieli. Zapraszam do walnego udziału w obchodach, które przygotowuje Rada OIRP w Łodzi. Proszę śledzić naszą stronę internetową i profil facebookowy, gdzie będziemy informować o przygotowanych imprezach.

Zapraszając do lektury Tylnej 14 chciałbym życzyć o okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych spokoju, szczęścia rodzinnego, powodzenia zawodowego i powrotu do czasów sprzed pandemii i wojny.

Jacek Wawrzyńkiewicz

WYDAWCA:

Okręgowa Izba Radców Prawnych
w Łodzi

90-324 Łódź, ul. Tylna 14

tel. 42 673 41 05

tel./fax 42 674 88 16

e-mail: oirp@oirplodz.pl

Konta bankowe:

ING BANK SŁĄSKI

13 1050 1461 1000 0022 5916 6649

PEKAO S.A. VI O/ŁÓDŹ

42 1240 3031 1111 0000 3426 6485

REDAKCJA:

Jacek Wawrzynkiewicz

(Redaktor Naczelny)

Sylwia Pastwa, Łukasz Bonisławski

Paweł Juliusz Walter

90-324 Łódź, ul. Tylna 14

tel. 42 673 41 05

e-mail: tylna14@oirplodz.pl

*Redakcja materiałów nie zamówionych
nie zwraca, rezerwuje sobie prawo do
skracania, poprawiania oraz
uzupełniania otrzymanych tekstów,
a także dodawania i zmiany tytułów.
Przesłanie tekstu na adres Redakcji
oznacza zgodę na ich nieodpłatny druk
bez dodatkowej zgody autora.*

PROJEKT MAKIETY CZASOPISMA:

A-4 Studio www.a4studio.pl

SKŁAD / DRUK

A-4 Studio www.a4studio.pl

Czasopismo bezpłatne

Nakład: 170 egzemplarzy

Dyżury członków Prezydium Rady

DZIEKAN RADY

Robert Czapnik

środa 14:00 – 15:00

I ZASTĘPCA DZIEKANA/WICEDZIEKAN

RADY DS. WYKONYWANIA ZAWODU

Grzegorz Wyszogrodzki

piątek 15:00 – 16:00

WICEDZIEKAN RADY DS. PROMOCJI

ZAWODU I INTEGRACJI

ŚRODOWISKOWEJ

Krzysztof Wójcik

wtorek 15:30 – 16:30

WICEDZIEKAN RADY DS. APLIKACJI

Aleksandra Grocholska-Jankowska

wtorek 14:30 – 15:30

SEKRETARZ RADY

Marek Woźniak

czwartek 15:00 – 16:00

SKARBNIK RADY

Przemysław Zawalski

poniedziałek 15:30 – 16:30

Spis treści:

Koleżanki i Koledzy.....	1
Aktualności	3
Zadania na dziś	6
Dariusz Sałajewski wspomnienie	9
DKF Tylna14	10
Ukraina – małoletni bez opieki	12
Orzeczenie Sądu Apelacyjnego	36
Ałta	52
Tatar niejedno ma imię	54
Zimowa Norwegia	56

AKTUALNOŚCI

Z dniem 31 grudnia 2021 r. zakończył się kolejny rok szkoleniowy na aplikacji radcowskiej. Najlepsze wyniki osiągnęli:

I rok

Kacper Sypka
Piotr Mizerski
Anna Łabuzińska

II rok

Aleksandra Michalska
Mateusz Wypyszyński
Michał Gruszka
Anna Guzik
Anna Kalecka
Małgorzata Kobus
Michał Różycki

III rok

Dominik Witkowski
Agnieszka Baczyńska
Marcin Borusławski
Aneta Frydrych
Maciej Jakubowski
Igor Milczarski
Daniel Nolbrzak
Agata Nowak
Jagoda Owczarska
Julia Wawrzyńczak
Filip Woźniak

Serdecznie gratulujemy i życzymy kolejnych sukcesów!

W grudniu 2021 r. i w styczniu 2022 r. Radcowie Prawni i Aplikanci Radcowscy oraz Okręgowa Izba Radców

Prawnych w Łodzi włączyli się w akcję pomocy dla Fundacji „Dom w Łodzi,” prowadzącej Dom Dziecka dla Dzieci Chorych i Niepełnosprawnych. Celem akcji była pomoc w ufundowaniu posiłków dla podopiecznych Fundacji. Serdecznie dziękujemy wszystkim Zaanżowanym za okazane Dzieciom serce !

W dniu 21 stycznia 2022 r. za pośrednictwem platformy zoom odbyła się uroczysta inauguracja roku szkoleniowego 2022 na aplikacji radcowskiej, tradycyjnie zorganizowana przez Krajową Izbę Radców Prawnych. Wyróżnienie za uzyskanie najlepszego wyniku z egzaminu wstępnego na aplikację w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Łodzi otrzymała apl. radc. Monika Więckowska-Olczyk. W inauguracji brała również udział Wicedziekan Rady OIRP w Łodzi do spraw Aplikacji Aleksandra Grocholska-Jankowska.

W związku z wojną w Ukrainie i licznymi uchodźcami w dniu 7 marca 2022 r. w siedzibie Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi został uruchomiony stały punkt świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej dla obywateli Ukrainy, jako kontynuacja pomocy prawnej udzielanej od 25 lutego 2022 r. Radcowie prawni oraz Aplikanci radcowscy udzielają pomocy obywatelom Ukrainy od poniedziałku do piątku w godzinach 16 – 18 lub innych, indywidualnie ustalonych, po umówieniu wizyty pod adresem: ukraina@oirplodz.pl

Radcowie prawni oraz Aplikanci radcowscy OIRP w Łodzi świadczą bezpłatną pomoc prawną również w ramach dyżurów w Fabryce Sztuki Art Inkubator w Łodzi przy ul. Tymienieckiego 3,

a także wyrazili gotowość do podejmowania funkcji kuratorów dla osób nieletnich, jeżeli zajdzie taka potrzeba.

Wszystkich gotowych do udzielenia bezpłatnej pomocy prawnej obywatelom Ukrainy zapraszamy do współpracy.

Obecnie niezwykle ważna jest też możliwość płynnego porozumiewania się z przyjeżdżającymi obywatelami Ukrainy, dlatego zachęcamy również wszystkie osoby posługujące się językiem ukraińskim do pomocy i kontaktu pod adresem: ukraina@oirplodz.pl.

Solidarność i realna pomoc w tym dramatycznym czasie ma szczególne znaczenie.

W dniach 25, 26, 28 i 29 marca 2022 r. odbył się próbny egzamin radcowski zorganizowany przez Krajową Izbę Radców Prawnych za pośrednic-

twem platformy e-KIRP. Wyniki egzaminu będą znane po 15 kwietnia br. W Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Łodzi udział w egzaminie zadeklarowało odpowiednio: z prawa karnego - 57 osób, z prawa cywilnego - 58 osób, z prawa gospodarczego - 56 osób, z prawa administracyjnego oraz z zasad etyki radcy prawnego - 52 osoby.

W dniach 21 - 27 lutego 2022 r. odbyła się kolejna edycja akcji „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłaniem”, w ramach której w dniach 23 i 24 lutego 2022 r. pełnili dyżury telefoniczne radcy prawni: Agnieszka Alksnin, Konrad Cimachowicz, Krzysztof Dworakowski, Agnieszka Caban, Marcin Hamara, Tomasz Kos, Anna Krysiak-Schechinger, Jacek Podsiadło, Jakub Rzeszowski i Lena Wojciechowska - Kaczmarek.

W dniach 25, 26, 28 i 29 marca 2022 r. odbył się próbny egzamin radcowski zorganizowany przez Krajową Izbę Radców Prawnych za pośrednictwem platformy e-KIRP. Wyniki egzaminu będą znane po 15 kwietnia br. W Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Łodzi udział w egzaminie zadeklarowało odpowiednio: z prawa karnego - 57 osób, z prawa cywilnego - 58 osób, z prawa gospodarczego - 56 osób, z prawa administracyjnego oraz z zasad etyki radcy prawnego - 52 osoby.

W dniu 30 marca 2022 r. na Wydziale Prawa i Administracji odbyła się kolejna edycja *Lokalnego Konkursu Krajsomówczego*, zorganizowanego przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Łódź. Okręgowa Izba Rad-

ców Prawnych w Łodzi objęła patronat organizacyjny nad wydarzeniem. Członkiem Jury Konkursu była radca prawny Elżbieta Niedźwiedzińska.

Grzegorz Wyszogrodzki

zdjęcia: Jarosław Kawczyński

Zadania na dziś

„Właśnie teraz jest czas, aby mówić o putinizacji prawa w Polsce. Polsce grozi egzaltacja moralna, która utrwali rządy bezprawia. Pomagamy Ukrainie i walczymy o wolność i praworządność w Polsce. To jedna i ta sama walka.” To słowa prof. Ewy Łętowskiej na tle inwazji zbrojnej na Ukrainę, ale też sytuacji w naszym kraju. Wypowiedź ta zainspirowała mnie do napisania poniższego tekstu.

Podzielam ocenę Pani Profesor. Tak, to jest ta sama walka. Istnieje ścisły i bezpośredni związek między agresją na Ukrainę i nieposzanowaniem prawa. Prawo bowiem z natury rzeczy ma hamować brutalność siły. Dla Rosji prawo nie ma znaczenia. Wybitny ukraiński reżyser Siergiej Łoźnica, tłumaczy: „Na wschodzie działamy według naszych wewnętrznych kompasów, gardząc konstytucjami, ustawami. Nie przeszkadza nam łamanie paragrafów w kodeksach,

o ile możemy wynieść z tego jakieś korzyści”. W filmie „Donbas”, opartym w głównej mierze na faktach pokazał jak tworzona jest noworosyjska rzeczywistość, której celem jest całkowite podporządkowanie jednostki samozwańczej władzy. Budulcem zaś jest kłamstwo, czarna propaganda. Taką metodę stosował Prezydent Rosji od czasu objęcia rządów. Konsekwentnie podporządkował sobie wszystkie prawne i ustrojowe instytucje, a także niezależne media, unicestwił prawa i swobody obywatelskie. Ostentacyjnie lekcewał prawo międzynarodowe. Sącząc przez lata propagandę w przejętych mediach uczynił ze społeczeństwa Rosji bezwolną masę podążającą za swym przywódcą.

Już w 2015 roku Rosja odmówiła posłuszeństwa wyrokom ETPCz, zastrzegając, że będzie je wykonywała tylko wtedy, gdy uzna je za zgodne z wewnętrznym porządkiem prawnym. Po-

dobne stanowisko reprezentuje od kilku lat Polska, co przejawia się w rozstrzygnięciach polskiego Trybunału Konstytucyjnego kierowanego przez J. Przyłębską, zarówno wobec ETPCz (K 6/21 z 24.11.2021 r.), jak i wobec TSUE (TK z 14.7.2021 r., P 7/20 zakwestionowanie kompetencji TSUE co do środków zabezpieczających, z 7.10.2021 r., K 3/21 - zakwestionowanie samej zasady pierwszeństwa traktatów).

Znamienne jest, że w dniu zapowiedzi przez S. Ławrowa wystąpienia Rosji z Rady Europy i zamiaru wypowiedzenia Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, polski Trybunał Konstytucyjny kierowany przez Julię Przyłębską wydał orzeczenie stwierdzające częściową niezgodność art. 6 Konwencji gwarantującego prawo do sprawiedliwego sądu z Konstytucją RP.

W obliczu zbrojnej agresji na suwerenne państwo walczące o wolność nie można tracić z pola widzenia, że Polacy od 7 lat zabiegają o utrzymanie państwa prawnego wobec aktów łamania przez władzę wykonawczą Konstytucji, ograniczania swobód obywatelskich, niszczenia niezawisłości sędziowskiej, relatywizacji podziału władz, niehonorowania wy-

roków Trybunału Sprawiedliwości UE i ETPCz. Kwestionowanie zasady państwa prawnego przez władze jest wczesnym etapem drogi, której rezultatem końcowym jest zatarcie różnicy między prawem i bezprawiem, czyli „putinizacja prawa.”

Zatem walka o rządy prawa, o praworządność to walka, której nie można zawiesić nawet w obliczu wojny w Ukrainie. Ukraina bowiem płaci straszliwą cenę za dążenie do członkostwa w Unii Europejskiej, **która jest wspólnotą prawa zbudowaną na wartościach**. Jej wiarygodnym, odpowiedzialnym członkiem jest ten, kto tak o niej myśli i realizuje zasady przyjęte w traktatach.

Prezydent Rosji - którego idea jest bezprawie - nie mógł zaakceptować demokratycznych ruchów w Ukrainie, która począwszy od 2004 r. (Pomarańczowej Rewolucji) poprzez Majdan konsekwentnie podąża w kierunku Unii Europejskiej i wyznawanych przez nią wartości.

Siergiej Łoźnica, którego powtarzającym się motywem w twórczości jest sąd, tłumaczy: „Ukraińcy w czasie Euromajdanu udowodnili sobie i całemu światu,

że chcą żyć w kraju, w którym szanuje się wolność i demokrację. Ludzie są gotowi umrzeć w obronie tych wartości”.

Dziś, gdy na Ukraincach dokonuje się zbrodnia wojenna, bomby unicestwiają miejsce ich życia, świat zaczął dostrzegać, że wola jednego człowieka - całkowicie odhumanizowanego - może doprowadzić do niewyobrażalnych skutków.

Dlatego cały świat, wszyscy ludzie, którzy cenią wolność, szanują wartości i godność człowieka muszą opowiedzieć się po stronie prawa.

Kto prawom posłuszny być nie chce, ten niewart wolności.

Tymi słowami zwrócił się Tadeusz Kościuszko w dniu 1 lipca 1794 r. w odezwie do ludu Warszawy. Przytaczam te słowa, jakże aktualne, byśmy kolejny raz nie stali się – jak w „Małej apokalipsie” – „społeczeństwem ludzi ze spuszczoneymi głowami, którzy widzą tylko śmiecie i zdeptaną trawę pod nogami, a nie widzą słońca i drogi przed sobą”. Każdy zasługuje na wolność, która jest źródłem godności człowieka. Wolność stała się naszym naczelnym uprawnieniem gwarantowanym w Konstytucji, której 25-lecie obchodziliśmy 2 kwietnia br.

Ojcowie Konstytucji, w tym Ci którzy przyczynili się do przekształcenia ustrojowego, założyli że Polska będzie demokratycznym państwem prawnym, jej ustrój opierać się będzie na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej, organy władzy publicznej obowiązane są działać na podstawie i w granicach prawa, samorząd terytorialny ma uczestniczyć w sprawowaniu władzy publicznej, a Polska przestrzegać będzie wiążącego ją prawa międzynarodowego.

Taki model państwa został zatwierdzony w drodze referendum przez władzę zwierzchnią - naród.

To co przed nami nie jest przeznaczeniem, jest zadaniem. Dziś zadaniem jest powinność udzielania pomocy Ukraincom, którzy walczą o wolność i równoległe walka o europejską, demokratyczną Polskę. **To jedna i ta sama walka.**

Kierując się przesłaniem Stanisława Wyspiańskiego skierowanym w Wyzwoleniu - „musimy zrobić coś, co by od nas zależało, zważywszy, że dzieje się tak wiele, co nie zależy od nikogo”. Musimy!, jeśli chcemy być wolni.

Ewa Stompor-Nowicka

Dariusz Sałajewski

wspomnienie

ZMARŁ RADCA PRAWNY DARIUSZ SAŁAJEWSKI, PREZES KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH W LATACH 2013 - 2016

Z głębokim żalem żegnamy radcę prawnego Dariusza Sałajewskiego, Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych w latach 2013 – 2016, wieloletniego Wiceprezesa Krajowej Rady Radców Prawnych oraz Wicedziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Opolu. Pan Mecenase Dariusz Sałajewski był zaangażowany w prace Samorządu Radców Prawnych od samego początku jego 40-letniej historii. Posiadał rzadkie dzisiaj przymioty łączenia ludzi, jednoczenia wokół wspólnych idei, budowania otwartych, serdecznych relacji. Niezwykle trudno będzie wypełnić puste miejsce po Nim.

Dzieskan i Rada Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi

DKF „TYLNA14” PROGRAM 2022

18.02.2022 piątek godz. 19.30
Diuna (2021), 155'

Reżyseria: Denis Villeneuve
Scenariusz: Eric Roth, Denis Villeneuve, Jon Spaihts
Zdjęcia: Greig Fraser
Obsada: Timothée Chalamet, Rebecca Ferguson, Oscar Isaac, Jason Momoa, Stellan Skarsgård, Stephen McKinley Henderson, Josh Brolin, Javier Bardem, Sharon Duncan-Brewster

Szlachetny ród Atrydów przybywa na Dłunę, będącą jedynym źródłem najcenniejszej substancji we wszechświecie.

25.03.2022 piątek godz. 19.30
Weese (2021), 135'

Reżyseria i scenariusz: Wojciech Smarzowski
Zdjęcia: Piotr Sobociński
Obsada: Robert Więckiewicz, Michalina Łabacz, Agata Kulesza, Ryszard Ronczewski, Mateusz Więclawek, Agata Turkoł, Tomasz Schuchardt, Arkadiusz Jakubik, Andrzej Chyra

Historia miłości tak mocnej, że przekracza granice, nie mieści się w ramach i jest silniejsza od wszelkich barier. Szczere spojrzenie na współczesny świat, a także dramatyczna podróż w przeszłość, która nikomu nie pozostanie obojętna.

DKF „TYLNA14” PROGRAM 2022

22.04.2022 piątek godz. 19.30
Dom Gucci (2021), 157'

Reżyseria: Ridley Scott
Scenariusz: Roberto Bentivegna, Becky Johnston
Zdjęcia: Dariusz Wolski
Obsada: Lady Gaga, Adam Driver, Al Pacino, Jeremy Irons, Jared Leto, Jack Huston, Salma Hayek, Alexia Murray, Vincent Riotta

„Dom Gucci” Inspirowany jest szokującą, prawdziwą historią rodzinnego imperium stojącego za włoskim domem mody Gucci. Trzy dekady miłości, zdrady, dekadencji, zemsty, zwieńczone w końcu morderstwem, pokazują, co znaczy nazwisko Gucci, ile jest warte i jak daleko posunie się rodzina, by nie wypuścić z rąk kontroli nad fortuną.

13.05.2022 piątek godz. 19.30
Matki równoległe (2021), 120'

Reżyseria i scenariusz: Pedro Almodovar
Zdjęcia: Jose Luis Alcaine
Obsada: Penelope Cruz, Milena Smit, Israel Elejalde, Aitana Sanchez-Gijon, Rossy de Palma, Julieta Serrano
Janis jest doświadczoną fotografką, która poświęca się w pełni pracy zawodowej. Pewnego dnia zachodzi przypadkiem w ciążę z żonatym mężczyzną, co wywraca jej życie do góry nogami. Ana to z kolei pochodząca z rozbitej rodziny młoda dziewczyna, która chciałaby zapamiętać jak najszybciej o chłopaku, który ją zapłodnił. Spolykają się na oddziale porodowym i z miejsca nawiązują silną więź, wzmocnioną faktem, że obie rodzą niemal w tym samym czasie.

Izabela Wawrzyńkiewicz

Wizytator do spraw cywilnych, rodzinnych i nieletnich

Sądu Okręgowego w Łodzi

SYTUACJA MAŁOLETNIICH OBYWATELI UKRAINY PRZEBYWAJĄCYCH NA TERYTORIUM RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ BEZ OPIEKI¹

Analizując aktualną sytuację polityczną w Europie najpoważniejszym zjawiskiem wymagającym szczególnej uwagi jest szeroko rozumiana migracja, a w chwili obecnej ogromnej fali uchodźców z ogarniętej wojną Ukrainy. Z tych względów warto przypomnieć, że prawo ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej, azylu i ochrony czasowej to fundamentalne prawa człowieka każdego demokratycznego państwa, które zawarte są nie tylko w prawie międzynarodowym, ale także w polskim porządku prawnym.

Wśród setek tysięcy osób aktualnie przybywających do Polski w związku z działaniami wojennymi znaczną grupę stanowią małoletni cudzoziemcy. W wielu przypadkach małoletni przekraczają granice Polski nie tylko bez opieki swych opiekunów prawnych, ale często jakiegokolwiek opieki osób dorosłych. Skłania to do refleksji nad tym, czy przyjęte przez ustawodawcę akty prawne zapewniają efektywną i zgodną przepisami prawa międzynarodowego i europejskiego ochronę.

I. PODSTAWOWE AKTY PRAWNE REGULUJĄCE SYTUACJĘ MAŁOLETNIICH CUDZOZIEMCÓW

Sytuację małoletniego cudzoziemca w Polsce, w tym małoletniego bez opieki, regulują akty prawa międzynarodowego i krajowego.

Podstawowe akty prawa międzynarodowego, które odnoszą się do omawianej problematyki, to: Konwencja genewska dotycząca statusu uchodźcy i protokół

¹ stan prawny na dzień 10.04.2022 roku.

nowojorski², Konwencja o prawach dziecka³, Konwencja haska z 19 października 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej i środków ochrony dzieci⁴, Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między Państwami Członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami z dnia 20 lipca 2001 r.⁵, Dyrektywa PE i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 roku w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (wersja przekształcona)⁶, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (wersja przekształcona)⁷ oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (wersja przekształcona)⁸.

Dodatkowo należy wskazać Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady

- 2 Konwencja dotycząca statusu uchodźców sporządzona w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz.U.1991.119.515) uzupełniona przez Protokół dotyczący statusu uchodźców, sporządzony w Nowym Jorku dnia 31 stycznia 1967 r. (Dz.U.1991.119.517).
- 3 Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.).
- 4 Dz.U.2010.40.225
- 5 Dz. Urz. UE L Nr 212, str. 12. Dyrektywa implementowana przez ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- 6 Dz. Urz. UE L z dnia 20 grudnia 2011 r. str. 9. Dyrektywa implementowana w ustawie z dnia 26 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw oraz w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.
- 7 Dz. Urz. UE L 180 z 29.06.2013, str. 60. Dyrektywa implementowana przez ustawę z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1607)
- 8 Dz. Urz. UE L 180 z 29.06.2013, str. 96. Dyrektywa implementowana przez ustawę z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1607)

(UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (wersja przekształcona) (DUBLIN III)⁹, którego stosowaniu służy procedura przewidziana w ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej znowelizowanej przez ustawę z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw¹⁰.

Do oceny sytuacji małoletnich cudzoziemców istotne znaczenie ma ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2003 Nr 128 poz. 1176 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2019.0.1111).

W odniesieniu zaś do opieki tymczasowej zastosowanie ma Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z dnia 12 marca 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 583), która weszła w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 24 lutego 2022 roku. Ustawa ta została znowelizowana z dnia 23 marca 2022 r. ustawą o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹¹ która weszła w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 24 lutego 2022 r oraz ustawą o szczególnych regulacjach w zakresie transportu i gospodarki morskiej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy z dnia 23 marca 2022 r.¹² i ustawą o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z dnia 23 marca 2022 r.¹³.

W stosunkach polsko-ukraińskich w sprawach cywilnych i karnych obowiązuje bilateralna umowa między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej w stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych z dnia

9 Dz. Urz. UE L 180 z 29.06.2013, str. 31.

10 Dz.U. z 2015 r. poz. 1607.

11 Dz.U. z 2022 r. poz. 682

12 Dz.U. z 2022 r. poz. 684

13 Dz.U. z 2022 r. poz. 683

24 maja 1993 r.¹⁴, Porozumienie między Ministerstwem Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Sprawiedliwości Ukrainy na podstawie artykułu 3 ustęp 3 Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych z dnia 10 stycznia 2011 roku¹⁵ i Porozumienie między Ministerstwem Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Sprawiedliwości Ukrainy o używaniu dwujęzycznych druków wniosków o udzielenie pomocy prawnej z dnia 10 stycznia 2011 roku.

W związku z działaniami wojennymi w Ukrainie została wydana Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 roku stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony¹⁶ oraz Komunikat Komisji w sprawie wytycznych operacyjnych dotyczących wykonania decyzji wykonawczej Rady 2022/382 stwierdzającej istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkującej wprowadzeniem tymczasowej ochrony¹⁷, a także zalecenia Komisji (UE) 2022/554 z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie uznawania kwalifikacji osób uciekających z Ukrainy przed rosyjską inwazją¹⁸. Komisja przedstawiła znaczące wsparcie unijne dla osób uciekających przed rosyjską inwazją na Ukrainę oraz dla przyjmujących te osoby państw UE. Wsparcie to obejmuje bezpośrednią pomoc humanitarną, nadzwyczajną pomoc w zakresie ochrony ludności, wsparcie na granicy, a także wprowadzenie jasnego statusu prawnego, który umożliwi objęcie osób uciekających przed wojną natychmiastową ochroną w UE. Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2022/382, która uruchomiła mechanizm tymczasowej ochrony określony w dyrektywie 2001/55/WE, zapewnia osobom uciekającym przed rosyjską inwazją na Ukrainę jasny status prawny natychmiast po ich przybyciu do Unii Europejskiej. Tymczasowa ochrona będzie w pierwszej kolejności trwała rok i może być dwa razy automatycznie przedłużona o sześć miesięcy. Tymczasowa ochrona obejmuje zezwolenie na pobyt, pomoc społeczną i opiekę zdrowotną oraz dostęp do zakwaterowania, edukacji i zatrudnienia.

14 Dz. U. 1994.96.465

15 M.P.2012.884 - weszło w życie 9.02.2011 roku

16 Dz. Urz. UE L Nr 71, str. 1 - weszło w życie 4.03.2022 roku

17 Dz.U.U.E.C.2022.126l.1

18 Dz.U.U.E.L.2022.107l.1

II. DEFINICJA MAŁOLETNIEGO BEZ OPIEKI

W ramach prawa międzynarodowego i krajowego nie wypracowano jednolitej definicji małoletniego bez opieki. Konwencja o prawach dziecka w art. 1 wskazuje, że w rozumieniu konwencji „dziecko” oznacza każdą istotę ludzką w wieku poniżej osiemnastu lat, chyba że zgodnie z prawem odnoszącym się do dziecka uzyska ono wcześniej pełnoletność.

Z przepisów art. 2 lit. m dyrektywy 2013/32/UE i art. 2 dyrektywy 2013/33/UE oraz art. 2 lit. l dyrektywy 2011/95/UE¹⁹ wynika, „małoletni bez opieki” oznacza małoletniego, który przybywa na terytorium państw członkowskich bez opieki osoby dorosłej odpowiedzialnej za niego z mocy prawa danego państwa członkowskiego lub z mocy praktyki stosowanej w danym państwie członkowskim, dopóki nie zostanie on faktycznie objęty opieką przez taką osobę; pojęcie to obejmuje również małoletniego, który zostaje pozbawiony opieki po przybyciu na terytorium państw członkowskich.

Z kolei Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między Państwami Członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami²⁰ definiuje pojęcie „osoby nieletnie pozbawione opieki” jako obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców w wieku poniżej 18 lat, którzy przybywają na terytorium Państw Członkowskich bez towarzystwa osób dorosłych, odpowiedzialnych za nie w sensie prawnym lub zwyczajowo, i pozostają na tym terytorium, dopóki nie są objęci opieką takich osób, lub też osoby nieletnie, które zostają pozostawione bez opieki po przybyciu na terytorium Państw Członkowskich.

W prawie polskim stosowane są węższe definicje małoletniego bez opieki niż w prawie międzynarodowym. Zgodnie bowiem z art. 2 pkt 9a ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP za małoletniego bez opieki uważa się

¹⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony z dnia 13 grudnia 2011 r. (Dz.Urz.UE.L Nr 337, str. 9)

²⁰ Dz. Urz. UE.L Nr 212, str. 12

małoletniego cudzoziemca, który przybywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium bez opieki osób dorosłych, odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej. Z kolei ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w art. 25 ust.1. w związku z art. 1 ust. 1 wskazuje, że podmiotem wymagającym ustanowienia opiekuna tymczasowego jest przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium RP z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa oraz obywatel Ukrainy posiadających Kartę Polaka.

III. DOBRO DZIECKA.

Dokonując wykładni przepisów zarówno prawa krajowego, jak i międzynarodowego należy zawsze pamiętać o podstawowych gwarancjach procesowych dla małoletniego bez opieki oraz o podstawowej zasadzie dobra dziecka rozumianej jako najlepszy interes dziecka. Przepis art 22 Konwencji o prawach dziecka²¹ zobowiązał Państwa-Strony do podjęcia właściwych kroków dla zapewnienia, aby dziecko, które ubiega się o status uchodźcy bądź jest uważane za uchodźcę w świetle odpowiednich przepisów prawa międzynarodowego lub wewnętrznego, w przypadku gdy występuje samo lub towarzyszą mu rodzice bądź inna osoba, otrzymało odpowiednią ochronę i pomoc humanitarną przy korzystaniu z odpowiednich praw zawartych w Konwencji lub innych międzynarodowych aktach dotyczących praw człowieka Państwa winny współdziałać w celu odnalezienia jego rodziców lub innych członków rodziny dziecka uchodźcy w celu uzyskania informacji niezbędnych do ponownego połączenia go z rodziną. W przypadkach zaś gdy nie można odnaleźć rodziców ani innych członków rodziny, dziecko zostanie otoczone taką samą opieką, jak dziecko pozbawione stałe bądź czasowo swojego otoczenia rodzinnego z jakichkolwiek przyczyn, zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji.

21 Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm. (dalej: Konwencja o prawach dziecka).

Do obowiązków nałożonych na strony Konwencji o prawach dziecka należą m.in.:

1. branie pod uwagę najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka (art. 3 Konwencji o prawach dziecka);
2. podejmowanie właściwych kroków dla zapewnienia, aby dziecko, które ubiega się o status uchodźcy bądź jest uważane za uchodźcę w świetle odpowiednich przepisów prawa międzynarodowego lub wewnętrznego stosowanego postępowania, w przypadku, gdy występuje samo lub towarzyszą mu rodzice bądź inna osoba, otrzymało odpowiednią ochronę i pomoc humanitarną przy korzystaniu z odpowiednich praw zawartych w niniejszej konwencji lub innych międzynarodowych aktach dotyczących praw człowieka oraz innych dokumentach w sprawach humanitarnych (art. 22 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka);
3. zapewnienie wypowiedzania się dziecka w każdym postępowaniu jego dotyczącym (art. 12 ust. 2 Konwencji o prawach dziecka);
4. podejmowanie właściwych kroków dla wspomagania rodziców lub osób odpowiedzialnych za dziecko w realizacji prawa do poziomu życia odpowiadającego jego rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, duchowemu, moralnemu i społecznemu (art. 27 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka);
5. udzielanie, w razie potrzeby pomocy materialnej w zakresie żywności, odzieży i mieszkań dziecku (art. 27 ust. 3 Konwencji o prawach dziecka);
6. edukacji i oświaty (art. 28 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka).

Warto podkreślić niezwykle istotne znaczenie w procesie stosowania prawa takich instrumentów jak zalecenia czy rezolucje, które wprawdzie nie mają wiążącego charakteru jak akty normatywne, ale powinny być uwzględnione przy dokonywaniu wykładni przepisów dotyczących małoletnich bez opieki. I tak problemu pozostawianych bez opieki małoletnich w Unii Europejskiej dotyczyła Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 września 2013 r. w sprawie problemu pozostawianych bez opieki małoletnich w UE (2012/2263(INI)) ((2016/C 093/26) (Dz.U. UE C z dnia 9 marca 2016 r.), która przywołuje w preambule między innymi

rezolucję 1810(2011) jej Zgromadzenia Parlamentarnego zatytułowaną „Dzieci bez opieki w Europie: kwestie związane z przybyciem, pobytem i powrotem” („Unaccompanied children in Europe: issues of arrival, stay and return”), zalecenie Komitetu Ministrów Rady Europy dla państw członkowskich w sprawie programów pomocy dla małoletnich migrantów bez opieki (CM/Rec(2007)9), a także „Dwadzieścia wytycznych w sprawie powrotów przymusowych” Komitetu Ministrów Rady Europy CM(2005)40²². Parlament Europejski w zaleceniach ogólnych Rezolucji przypomniał, że małoletni bez opieki jest przede wszystkim dzieckiem potencjalnie zagrożonym, i że ochrona dzieci, a nie polityka w dziedzinie migracji, powinna być przewodnią zasadą państw członkowskich i Unii Europejskiej w tym zakresie, co stanowi poszanowanie podstawowej zasady najlepiej pojętego interesu dziecka. Ponadto wskazał, że jako dziecko, a tym samym osobę małoletnią, należy traktować wszystkie osoby, które nie ukończyły osiemnastego roku życia. Są to osoby szczególnie podatne na zagrożenia i mają takie same potrzeby zarówno jak pozostali małoletni, jak i pozostali uchodźcy, z którymi dzielą podobne doświadczenia, a dziewczęta i kobiety są szczególnie narażone na łamanie ich praw w całym procesie migracji jako że często są głównymi ofiarami wykorzystywania seksualnego, nadużyć i przemocy. W Rezolucji podkreślono jednocześnie, że najlepiej pojęty interes dziecka, w znaczeniu określonym w przepisach i orzecznictwie, musi być traktowany priorytetowo w stosunku do wszystkich innych rozważań, w każdym działaniu na rzecz dzieci podejmowanym przez władze publiczne lub instytucje prywatne.

IV. ZAGADNIENIA PROCEDURALNE W PRZYPADKU WNIOSKU MAŁOLETNIEGO CUDZOZIEMCA BEZ OPIEKI O UDZIELENIE OCHRONY MIĘDZYNARODOWEJ

Konieczne jest wyraźne i jednoznaczne odróżnienie sytuacji małoletnich cudzoziemców bez opieki objętych procedurą z ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, od procedury ustanowienia opiekuna tymczasowego przewidzianej w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy

22 Problem pozostawianych bez opieki małoletnich w UE P7_TA(2013)0387. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 września 2013 r. w sprawie problemu pozostawianych bez opieki małoletnich w UE (2012/2263(INI)) (2016/C 093/26) (Dz.U.UE C z dnia 9 marca 2016 r.)

w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z dnia 12 marca 2022r., którzy z różnych przyczyn nie mogą lub nie chcą ubiegać się o udzielenie ochrony międzynarodowej i pozostałych form tej ochrony.

Ochrona międzynarodowa w polskim porządku prawnym została zagwarantowana w ustawie i sprowadza się do zabezpieczenia cudzoziemcowi międzynarodowych standardów traktowania uchodźcy zgodnie z Konwencją genewską, Protokołem i prawem Unii Europejskiej. Zapewnienie ochrony międzynarodowej przybiera dwie formy: nadanie statusu uchodźcy oraz udzielenie ochrony uzupełniającej. Komitet Praw Dziecka ONZ sformułował wytyczne w zakresie podjęcia decyzji o ubieganiu się o objęcie ochroną międzynarodową Podkreśla on, że decyzja o ubieganiu się o objęcie ochroną międzynarodową nie powinna należeć do małoletniego oraz jego opiekuna prawnego i doradcy prawnego .

Dotychczas postępowanie o udzielenie ochrony międzynarodowej, w którym wnioskodawcą był samodzielnie występujący małoletni było dość rzadkie, ale wojna w Ukrainie i masowo przybywający do Polski uchodźcy, w tym małoletnie dzieci bez opieki zmieniło proporcje takich sytuacji. powinno zostać potraktowane priorytetowo i zostać rozpatrzone w pierwszej kolejności w stosunku do wniosków składanych przez osoby dorosłe Postępowanie nie powinno być jednak prowadzone w trybie przyspieszonym. Przy rozpatrywaniu sprawy należy brać pod uwagę dodatkowe czynniki ,które mają znaczenie z uwagi na małoletniość wnioskodawcy m. in. prawa przysługujące ze względu na wiek, formy prześladowania, które odnoszą się do dzieci, lub poziom rozwoju dziecka. Nie bez znaczenia pozostaje także fakt odseparowania od członków rodziny lub najbliższych opiekunów.

1. W przypadku gdy w trybie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małoletni bez opieki zadeklarował organowi Straży Granicznej zamiar złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej organ Straży Granicznej (art. 61 ust.5 pkt 1 uouoc) składa do sądu opiekuńczego wniosek o:

a) ustanowienie kuratora do reprezentowania go w postępowaniu w sprawie

udzielenia ochrony międzynarodowej, przekazania do innego państwa członkowskiego na podstawie rozporządzenia 604/2013, udzielenia pomocy socjalnej oraz udzielenia pomocy w dobrowolnym powrocie do kraju pochodzenia,

b) umieszczenie go w pieczy zastępczej (art. 61 ust. 1 pkt 3 uouoc).

2. We wniosku o umieszczenie małoletniego bez opieki w pieczy zastępczej organ Straży Granicznej może:

- a. wskazać powierzenie pełnienia funkcji rodziny zastępczej krewnemu w linii prostej drugiego stopnia lub w linii bocznej drugiego lub trzeciego stopnia (art. 61 ust. 1a uouoc).
- b. wystąpić z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia, o którym mowa w art. 755 § 1 pkt 4 KPC w postaci roztoczenia pieczy nad małoletnim bez opieki przez krewnego, o którym mowa w ust. 1a, na czas prowadzenia postępowania o umieszczenie małoletniego bez opieki w pieczy zastępczej. (art. 61 ust 1b uouoc).

3. W odniesieniu do wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w imieniu małoletniego bez opieki przez organizację międzynarodową lub pozarządową, w której zakresie działania znajduje się pomoc cudzoziemcom, o ustanowienie kuratora dla małoletniego, którego ten wniosek dotyczy, występuje organ Straży Granicznej, który wniosek przyjął. Komendant placówki Straży Granicznej występuje natomiast o ustanowienie kuratora w odniesieniu do małoletniego przekazanego przez inne państwo członkowskie na podstawie rozporządzenia Dublin III, o ile wcześniej nie ustanowiono dla niego kuratora (art. 61 ust. 5 uouoc).

4. Doraźna opieka nad małoletnim przez przygotowane do tego instytucje: Organ Straży Granicznej, który przyjął deklarację małoletniego bez opieki o zamiarze złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej lub wniosek małoletniego bez opieki o udzielenie ochrony międzynarodowej doprowadza małoletniego bez opieki do rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego

lub placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego. Małoletni bez opieki przebywa w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub placówce opiekuńczo - wychowawczej typu interwencyjnego do czasu wydania orzeczenia przez sąd opiekuńczy. – art. 62 uouoc. Chodzi o instytucje w rozumieniu art. 58 oraz art. 93, 95 i 103 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej²³.

Zasadą jest doprowadzanie małego powyżej 10. roku życia do placówki opiekuńczo-wychowawczej, natomiast młodsze dzieci powinny trafiać do rodziny zastępczej. Ustawodawca nie wyklucza co prawda sytuacji, gdy do rodziny zastępczej doprowadzono małego powyżej 10. roku życia, jednak rodzina taka może odmówić jego przyjęcia. Z kolei umieszczenie dziecka poniżej 10. roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego jest możliwe, ale w ramach regulacji ustawy o ochronie cudzoziemców będzie dotyczyło tylko przypadków wyjątkowych, szczególnie wtedy, gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub rzecz dotyczy rodzeństwa (chodzi o nierozdzielanie rodzeństwa, które z uwagi na różny wiek należałoby umieścić w odmiennych rodzajach instytucji świadczących opiekę nad dziećmi).

Doraźny charakter placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego uzewnętrznia się także w tym, że dziecko może w niej przebywać, co do zasady, maksymalnie do trzech miesięcy. W trakcie tego okresu sąd opiekuńczy oraz właściwe podmioty zobowiązane są do podjęcia działań zmierzających do uregulowania sytuacji prawnej takiego dziecka (*S. Nitecki*, w: *S. Nitecki*, *A. Wilk*, Ustawa o wspieraniu rodziny, art. 103). Wskazany termin ma charakter materialnoprawny – po jego upływie i niepodjęciu rozstrzygnięć co do dalszych losów dziecka ustaje prawo do jego pobytu w omawianej placówce. Właściwość sądu opiekuńczego ze względu na miejsce pobytu małego bez opieki wynika z art. 61 ust 3 uouoc jako lex specialis w stosunku do art. 569 § 1 lub 2 KPC.

5. Czynności sądu opiekuńczego. Sąd opiekuńczy właściwy ze względu na miejsce pobytu małego bez opieki:

²³ Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. Nr 149, poz. 887) tj. z dnia 13 stycznia 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 447)

- a. ustanawia kuratora niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania wniosku – art. 61 ust. 2 uouoc.
- b. bada jurysdykcję sądu polskiego – zgodnie z art.5 ust. 1 i art. 6 Konwencji haskiej jurysdykcję posiadają organy tego Umawiającego się Państwa, w którym dzieci przebywają w wyniku przemieszczenia przy czym z zastrzeżeniem sytuacji bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania dziecka, w razie zmiany zwykłego pobytu dziecka na inne Umawiające się Państwo, właściwe są organy Państwa nowego zwykłego pobytu.
- c. ustala właściwe prawo materialne, które należy stosować w danej sprawie. Jednym z problemów, przed jakim staje sąd orzekający sprawie o charakterze transgranicznym, jest mnogość źródeł prawa, których zastosowanie może wchodzić w grę.

Jurysdykcję do rozpoznawania tej kategorii spraw mają sądy polskie w oparciu o Konwencję haską, które pozwala na stosowanie prawa polskiego. Wniosek ten wynika z dokonania wykładni przy zastosowaniu reguł interpretacyjnych (zarówno *lex specialis derogat legi generali*, jak i *lex posterior derogat legi priori*). Ponadto umowa dwustronna polsko-ukraińska w art. 28 zawierała regulacje obowiązujące w czasie pokoju, a Konwencja haska w art. 6 ustanawia wprost jurysdykcję wobec dzieci uchodźców oraz dzieci, które wskutek rozruchów mających miejsce w ich kraju zostały przemieszczone za granicę, a także dzieci, których zwykły pobyt nie może zostać ustalony jurysdykcję przewidzianą w artykule 5 ustęp 1, posiadają organy tego Umawiającego się Państwa, w którym dzieci przebywają w wyniku przemieszczenia. W myśl art. 52 Konwencji haskiej wskazuje, że Konwencja nie narusza porozumień międzynarodowych, których Umawiające się Państwa są stronami, a które zawierają postanowienia w dziedzinach uregulowanych przez niniejszą Konwencję, chyba że odmienne oświadczenie zostanie złożone przez Państwa związane tymi porozumieniami. Porozumienia zawierane przez jedno lub więcej Umawiających się Państw w dziedzinach uregulowanych w niniejszej Konwencji nie naruszają stosowania postanowień niniejszej Konwencji w stosunkach między tymi państwami a innymi Umawiającymi się Państwami.

- d. udzielenie zabezpieczenia przez uregulowanie pieczy nad małoletnim dzieckiem

- (art.755§ 1 pkt 4 KPC) orzekając o umieszczeniu małoletniego bez opieki w pieczy zastępczej na czas trwania postępowania o udzielenie ochrony międzynarodowej postanowieniem wydanym w ciągu 7 dni od daty wpływu (art. 737 KPC) na posiedzeniu niejawnym przyjmując wypadek niecierpiący zwłoki (art. 756¹ KPC).
 - e. Ustawodawca przewidział, że małoletni może zostać przyjęty do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego lub do zawodowej rodziny pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego bez postanowienia sądu, np. w sytuacjach, w których dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną oraz wtedy, gdy występuje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.
 - f. rozpoznaje wniosek o umieszczenie małoletniego bez opieki w pieczy zastępczej niezwłocznie, nie później jednak niż w instrukcyjnym terminie 10 dni od dnia jego złożenia - art. 61 ust. 7 uouoc.
 - g. zabezpieczenie interesów małoletniego przy udzielaniu pomocy socjalnej z uwzględnieniem możliwości połączenia rodziny, dobra małoletniego i jego rozwoju społecznego, względów bezpieczeństwa i ochrony, w szczególności w przypadku, gdy istnieje ryzyko, że małoletni jest ofiarą handlu ludźmi, opinii małoletniego odpowiednio do jego wieku i dojrzałości. (art. 69b uouoc).
 - h. małoletniego bez opieki, któremu odmówiono nadania statusu uchodźcy i udzielenia ochrony uzupełniającej, pozostawia się w pieczy zastępczej do czasu przekazania go organom lub organizacjom kraju pochodzenia, do których zadań statutowych należą sprawy małoletnich - art. 67 ust 1 uouoc.
6. Kurator małoletniego bez opieki ubiegającego się o udzielenie ochrony międzynarodowej:
- a. Kuratorem małoletniego bez opieki w postępowaniu o udzielenie ochrony międzynarodowej należy ustanawiać spośród profesjonalnych pełnomocników, co właściwie zabezpieczy interes dziecka w postępowaniu administracyjnym.

- b. Kurator winien faktycznie i niezwłocznie złożyć wniosek w imieniu swojego podopiecznego o udzielenie ochrony międzynarodowej do organu Straży Granicznej. Wniosek ten rejestruje, najpóźniej w terminie trzech dni roboczych od jego złożenia, organ Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu małoletniego
- c. Powiadomienie przez Szefa Urzędu kuratora małoletniego bez opieki o przesłuchaniu wnioskodawcy. Rolą kuratora jest reprezentowanie małoletniego m.in. w relacjach z organami administracji i dbałość o jego interesy. Oznacza to również, że nie jest możliwe przesłuchanie małoletniego, dopóki nie ustanowiono dla niego kuratora. Minimalny okres wyznaczony przez ustawodawcę dla skutecznego doręczenia zawiadomienia, to 7 dni przed terminem przesłuchania.
- d. przesłuchanie małoletniego przez Szefa Urzędu (art. 65 uouoc):
- pouczenie małoletniego bez opieki o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na wynik postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej oraz o możliwości zgłoszenia żądania, aby przesłuchanie odbyło się w obecności wskazanej przez małoletniego osoby dorosłej (ust. 1),
 - przesłuchanie odbywa się w języku zrozumiałym dla małoletniego bez opieki, w sposób dostosowany do jego wieku, stopnia dojrzałości i rozwoju umysłowego, z uwzględnieniem okoliczności, że może mieć on ograniczoną wiedzę o faktycznej sytuacji w kraju pochodzenia (ust. 2). W razie poważniejszych trudności w tym zakresie możliwe jest skorzystanie z pomocy tłumacza (art. 44 ust. 4 pkt 3).
 - małoletniego bez opieki przesłuchuje się w obecności kuratora (obligatoryjnie), wskazanej przez niego osoby dorosłej, jeżeli nie utrudni to postępowania (czyli do uznania organu prowadzącego przesłuchanie oraz psychologa lub pedagoga, który sporządza opinię o stanie psychofizycznym małoletniego (obligatoryjnie) (ust 3),
 - możliwość uznania małoletniego za osobę wymagającą szczególnego traktowania – art. 68-69 uouoc.
- e. koszty pobytu małoletniego bez opieki w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej

funkcję pogotowia rodzinnego lub placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego oraz koszty opieki medycznej, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Szefa Urzędu. - art. 63 uouoc,

- f. opieka medyczna i psychologiczna dla małoletnich cudzoziemców bez opieki przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych realizowana jest w miejscowości, na terenie której znajduje się placówka.
- 7. Sąd opiekuńczy jest zobligowany do podejmowania dalszych czynności celem pozostawienia osoby małoletniej w Polsce i uregulowanie tym samym statusu jej pobytu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i wydanie orzeczenia końcowego. Podstawą materialną działania sądu byłby w tej sytuacji art. 109 § 1 KRO, przewidujący w sytuacji zagrożenia dobra dziecka, wydanie przez sąd opiekuńczy stosownych zarządzeń, a także ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W oparciu o art. 112⁵ § 1 zd. 1 KRO sąd może powierzyć sprawowanie pieczy zastępczej nad małoletnim małżonkom albo osobie niepozostającej w związku małżeńskim, którzy są wstępnymi albo rodzeństwem dziecka. W tym kontekście sąd opiekuńczy może ustanowić krewnego spokrewnioną rodziną zastępczą dla małoletniego (art. 39 ust. 1 pkt 1 lit. a WspRodzU).
- 8. Obowiązek Szefa Urzędu poszukiwania krewnych małoletniego bez opieki wynika z art. 89ea uouoc.

V. POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O USTANOWIENIE OPIEKI TYMCZASOWEJ

Institucja opieki tymczasowej jest znana prawu międzynarodowemu. Dyrektywa RADY 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między Państwami Członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami (Dz.Urz.UE.L Nr 212, str. 12) w art. 2a wskazała, że „tymczasowa ochrona” oznacza szczególnego rodzaju procedurę, celem

zapewnienia, w przypadku zagrożenia wystąpienia bądź rzeczywistego wystąpienia masowego napływu wysiedleńców z państw trzecich, którzy nie mogą powrócić do państwa pochodzenia, a których celem jest przyznanie natychmiastowej tymczasowej ochrony takim osobom, w szczególności, gdy uzasadnione jest przypuszczenie, że system udzielania azylu nie będzie w stanie udźwignąć ciężaru takiego napływu bez negatywnych skutków dla działania tego systemu, ze szkodą dla zainteresowanych i innych osób poszukujących ochrony.

Zgodnie z pkt (16) preambuły Decyzji wykonawczej²⁴ ze względu na nadzwyczajną i wyjątkową sytuację tymczasowa ochrona jest najbardziej właściwym instrumentem środkiem ochrony. Tymczasowa ochrona umożliwia uchodźcom z jednej strony korzystanie w całej Unii ze zharmonizowanych praw, które zapewniają odpowiedni poziom ochrony, a z drugiej strony wspiera państwa członkowskie, ponieważ prawa towarzyszące tymczasowej ochronie ograniczają konieczność natychmiastowego ubiegania się przez wysiedleńców o ochronę międzynarodową, a tym samym zmniejszają ryzyko przeciążenia systemów azylowych w tych państwach, ponieważ ograniczają one formalności do minimum ze względu na pilność sytuacji.

Polska procedura udzielania opieki tymczasowej jest postępowaniem odrębnym od procedury uregulowanej w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (tj. Dz.U. z 2021 r. poz.1108), która jest bardziej skomplikowana oraz długotrwąca. Art. 2 ust 8 ustawy o pomocy jednoznacznie wskazuje, że do ochrony czasowej nie stosuje się przepisów rozdziału III ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochronę na terytorium RP.

Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z dnia 12 marca 2022 r. została znowelizowana trzema ustawami z dnia 23 marca 2022 roku, przy czym nowe rozwiązania prawne weszły w życie 26 marca 2022 i obowiązują z mocą wsteczną od 24 lutego 2022 roku.

²⁴ Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 roku stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony Dz. Urz. UE L Nr 71, str. 1.

1. Wpływ sprawy do Sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce pobytu małoletniego (art. 25 ust.4 ustawy o pomocy).Sprawy o ustanowienie opiekuna tymczasowego należy rejestrować w repertorium „Nsm” symbol „bs”, Wniosek nie podlega opłacie sądowej, a wydatki ponosi Skarb Państwa (art. 25 ust.18). Postępowanie może być wszczęte z urzędu lub na wniosek podmiotów wskazanych w art. 25 ust. 11 ustawy o pomocy (art. 25 ust 8). Sprawa należąca do kategorii spraw, co do których ustawa wymaga rozpoznania lub wykonania w ciągu 72 godzin, jest zgodnie z § 73 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych jest przydzielana sędziemu pełniącemu dyżur.
2. Wymogi formalne wniosku zawarte są w art. 25 ust. 9 i 10 ustawy jako lex specialis do KPC. Prawidłowe wypełnienie wniosku o ustanowienie opiekuna tymczasowego dla małoletniego dziecka pochodzącego z Ukrainy wymaga uwzględnienia wszystkich istotnych informacji wynikających z ustawy o pomocy. Część sądów na swoich stronach zamieściła wzory wniosku Ministerstwa Sprawiedliwości bądź wzór dwujęzycznej wersji formularza wniosku opracowanej przez sędziów ze Stowarzyszenia Sędziów Polskich Iustitia (<https://www.iustitia.pl/79-informacje/4422-zaktualizowana-wersja-formularza-wniosku-o-ustanowienie-opiekuna-tymczasowego-dla-maloletniego-obywatela-ukrainy>). Dokumenty udostępniono nieodpłatnie na zasadzie licencji Creative Commons - Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne (CC BY-NC).
Do postępowania o ustanowienie opiekuna tymczasowego w zakresie nieuregulowanym w ustawie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio, z wyłączeniem art. 130 KPC – art. 25 ust. 19 ustawy. Wyłączenie stosowania art. 130 KPC oznacza, że braki formalne wniosku powinny być uzupełniane z urzędu.
3. Kandydat na opiekuna tymczasowego składa oświadczenie, że nie zachodzą wobec niego okoliczności, o których mowa w art. 148 § 1 i 1a KRO. Oświadczenie to składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia albo już we wniosku o ustanowienie opiekuna tymczasowego albo w toku postępowania na rozprawie lub na piśmie (art. 25 ust. 10a).
Tę samą osobę można ustanowić opiekunem tymczasowym dla więcej niż jednego

małoletniego, jeżeli nie zachodzi sprzeczność między interesami małoletnich. Opiekunem tymczasowym dla rodzeństwa w miarę możliwości ustanawia się tę samą osobę. Jeżeli małoletni przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy i przybyli wraz z osobą sprawującą nad nimi tę pieczę, sąd ustanawia tę osobę opiekunem tymczasowym dla wszystkich tych małoletnich.

Dodano zapis, zgodnie z którym zastosowanie w tym przypadku znajdują przepisy art. 148 KRO, czyli:

- nie może być ustanowiona opiekunem osoba, która nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych albo została pozbawiona praw publicznych (§ 1);
- opiekunem małoletniego nie może być ustanowiona także osoba, która została pozbawiona władzy rodzicielskiej albo skazana za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności albo za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy wobec osoby lub przestępstwo popełnione na szkodę małoletniego lub we współdziałaniu z nim, albo osoba, wobec której orzeczono zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowywaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub opieką nad nimi, lub obowiązek powstrzymywania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakaz kontaktowania się z określonymi osobami lub zakaz opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu (§ 1a);
- nie może być ustanowiony opiekunem ten, w stosunku do kogo zachodzi prawdopodobieństwo, że nie wywiąże się należycie z obowiązków opiekuna (§ 2).

4. Postępowanie przed sądem opiekuńczym.

- a. Rozpoznanie sprawy niezwłocznie, nie później niż w terminie instrukcyjnym 3 dni (art. 25 ust 15 ustawy),
- b. Postępowanie dotyczy tylko małoletniego obywatela Ukrainy, który przybył na terytorium RP z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, oraz obywatela Ukrainy posiadającego Kartę Polaka o którym mowa w art. 1 ust. 1, wjechał legalnie na terytorium RP w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. i przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Polsce. Po dokonanej nowelizacji ustawy w dniu 23.03.2022 roku ustawą o pomocy objęci są obywatele Ukrainy, którzy

- wjechali legalnie na terytorium RP z terytorium Ukrainy nie tylko bezpośrednio, ale przekroczyli granicę Ukrainy z innym państwem a następnie przybyli do Polski, w związku z działaniami wojennymi, prowadzonymi na terytorium ich państwa. Wobec tego, że art. 1 ust. 1 został zmieniony przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 marca 2022 r. zmieniającej ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa²⁵ z dniem 24 lutego 2022 r., czyli wstecznie nie należy zatem wymagać wykazywania miejsca przekraczania granicy, bo nie ma to znaczenia dla stosowania ustawy. Przesłanka bezpośredniego miejsca przekraczania granicy została z ustawy usunięta.
- c. Specustawa wprowadza więc dwa ograniczenia w zakresie legalizacji pobytu:
- wymóg posiadania ukraińskiego obywatelstwa przez dane osoby (status osób nieposiadających ukraińskiego obywatelstwa, a uciekających z Ukrainy do Polski nie został uregulowany, co oznacza, że nie mogą one zalegalizować swojego pobytu na podstawie specustawy),
 - wymóg wjechania na terytorium Polski bezpośrednio z Ukrainy bądź wjazdu pośredniego poprzez terytorium innego państwa, np. z Ukrainy do Węgier, z Węgier do Polski).
- d. W braku kandydata na opiekuna tymczasowego na wniosek sądu opiekuńczego, jednostka organizacyjna, o której mowa w ust. 3, czyli ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych właściwe ze względu na miejsce pobytu małoletniego, w terminie 48 godzin wskazują osobę kandydata. Wraz ze wskazaniem kandydata na opiekuna tymczasowego jednostka organizacyjna, przesyła jego pisemną zgodę na ustanowienie opiekunem tymczasowym.
- e. Sąd dokonuje doręczeń zawiadomień i wezwań w sposób, jaki uzna za celowy np. mail, zawiadomienie telefoniczne – art. 25 ust 14 ustawy.
- f. Sąd orzeka w postępowaniu nieprocesowym:
- po przeprowadzeniu rozprawy, która jest zasadą i przesłuchaniu kandydata na opiekuna tymczasowego, opiekuna faktycznego i w miarę stopnia rozwoju dziecka – wysłuchaniu małoletniego (art. 25 ust. 12 ustawy), ale wysłuchania

²⁵ Ustawa z dnia 23 marca 2022 r.o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2022.682)

dziecka mogą być problematyczne z uwagi na stan psychiczny dzieci i przeżytą traumę

- na posiedzeniu niejawnym w szczególnie uzasadnionych wypadkach (art. 25 ust 13 ustawy):

- kandydat na opiekuna tymczasowego sprawuje faktyczną pieczę
- okoliczności sprawy nie budzą wątpliwości co do prawidłowego wykonywania pieczy,

- dobro dziecka temu się nie sprzeciwia,

- g. na rozprawie powinien być tłumacz języka ukraińskiego z listy albo rozważyć powołanie biegłych tłumaczy ad hoc przy czym przyrzeczenie można odebrać przez podpisanie tekstu przyrzeczenia –stos. odpowiednio art. 282 KPC,
- h. ustawa jako *lex specialis* nie przewiduje odebrania przyrzeczenia od opiekuna

5. Postanowienie o ustanowieniu opiekuna tymczasowego.

- a. ustanawiając opiekuna sąd kieruje się dobrem dziecka (art. 25 ust 5 ustawy o pomocy). W pierwszej kolejności funkcję tę przydzielić należy dającemu rękojmię należytego wykonywania obowiązków krewnemu lub powinowatemu. Rodzeństwo w miarę możliwości umieszcza się pod pieczęą tej samej osoby. Tę samą osobę można ustanowić opiekunem tymczasowym dla więcej niż jednego małoletniego, jeżeli nie zachodzi sprzeczność między interesami małoletnich. Opiekunem tymczasowym dla rodzeństwa w miarę możliwości ustanawia się tę samą osobę. Jeżeli małoletni przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy i przybyli wraz z osobą sprawującą nad nimi tę pieczę, sąd ustanawia tę osobę opiekunem tymczasowym dla wszystkich tych małoletnich.(art. 25 ust.7),
- b. sposób transliteracji imion i nazwisk osób zapisanych w alfabecie ukraińskim:
 - większość uchodźców ma już nowe dokumenty wydane w Ukrainie i wówczas należy zachować tę pisownię,
 - z art. 4 ust 6 ustawy o pomocy wynika, że do zapisu danych osobowych należy stosować ustawę o zawodzie tłumacza przysięgłego, ale pamiętać należy że transliteracja jest określona w ukraińskich przepisach
 Art. 14 ust 2 ustawy z dnia 25.11.2004 roku o zawodzie tłumacza wskazuje, że dokonując tłumaczenia imion i nazwisk z języków nieposługujących się

alfabetem łacińskim lub posługujących się innym systemem pisma, tłumacz dokonuje transliteracji lub transkrypcji tych imion i nazwisk na podstawie dokumentów podróży lub ich kopii, a w przypadku braku tych dokumentów dokonuje tłumaczenia zgodnie z regułami pisowni obowiązującymi w kraju, w którym został sporządzony tłumaczony dokument.

Transliteracja jest wykonywana zgodnie z Uchwałą Gabinetu Ministrów Ukrainy z dnia 27 stycznia 2010 r. nr 55 «O standaryzacji transliteracji alfabetu ukraińskiego na alfabet łaciński»

- c. Doręczenia postanowienia o ustanowieniu opiekuna tymczasowego (art. 25 ust 16 ustawy), należy zawsze dokonać uczestnikom postępowania, właściwej jednostce opieki społecznej, właściwemu ze względu na miejsce pobytu małoletniego kierownikowi powiatowego centrum pomocy rodzinie i Komendantowi Głównemu Straży Granicznej (rodzice nie są uczestnikami skoro są w Ukrainie i doręczenia są niemożliwe).

Jeżeli postanowienie wydane było na posiedzeniu niejawnym odpisy postanowienia należy doręczyć:

- wnioskodawcy z pouczeniem o sposobie i terminie złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia oraz sposobie, terminie wniesienia apelacji, a także o skuteczności i wykonalności postanowienia,
 - opiekunowi tymczasowemu, jeżeli nie był wnioskodawcą wraz z odpisem wniosku i załącznikami o sposobie i terminie złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia oraz sposobie, terminie wniesienia apelacji, a także o skuteczności i wykonalności postanowienia,
 - właściwej jednostce opieki społecznej oraz właściwemu ze względu na miejsce pobytu małoletniego kierownikowi PCPR wraz z odpisem wniosku i załącznikami,
 - Komendantowi Głównemu Straży Granicznej,
- d. postanowienie jest skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia, a gdy ogłoszenia nie było – z chwilą jego wydania – art. 25 ust 17 ustawy.

5. Zakres praw i obowiązków opiekuna tymczasowego - art. 25 ust.2 ustawy o pomocy.

Jeśli Sąd opiekuńczy przy ustanowieniu nie określił inaczej zakresu praw

i obowiązków, opiekun tymczasowy jest upoważniony do reprezentowania małoletniego oraz sprawowania pieczy nad jego osobą i majątkiem. Opiekun tymczasowy powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego.

Ustawa zatem daje podstawę do rozważenia, czy w celu uniknięcia powtarzających się wniosków o zezwolenie na dokonanie czynności od razu w postanowieniu ustanawiając opiekuna tymczasowego rozszerzyć jego uprawnienia do takich czynności jak wybór szkoły, wybór poradni POZ, podjęcia terapii psychologicznej bądź innej. Takie rozstrzygnięcie winno być preferowane.

6. Nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego sprawuje ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych - w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. poz. 1818) albo inna jednostka organizacyjna wskazana przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta właściwe ze względu na miejsce pobytu małoletniego – art. 25 ust 2 ustawy o pomocy.
7. Ustanowienie rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka w trybie art. 27 ust 1 i 2 ustawy – w sytuacji, gdy nie będzie możliwości ustanowienia opiekuna tymczasowego. W związku z napływem do Polski coraz większej liczby dzieci pozbawionych opieki (a nawet ewakuacją całych domów dziecka) w art. 27 ustawy o pomocy złagodzone zasady ustanawiania pieczy zastępczej oraz funkcjonowania rodzinnych domów dziecka. Sąd może powierzyć powyższe funkcje rodzinom, które nie spełniają warunków dotyczących odbycia typowo obowiązkowych szkoleń. Kandydat do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, będący obywatelem Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, składa oświadczenie, że spełnia warunki, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1-4 oraz ust. 2 ustawy z dnia

9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Oświadczenie to składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia(art. 25 ust. 2a).

8. Ewidencja małoletnich. Małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nim, oraz małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przed przybyciem był umieszczony w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy, podlega wpisowi do ewidencji, zwanej dalej „ewidencją małoletnich”. (Art. 25a. 1.). Rejestr w ocenie ustawodawcy ma poprawić bezpieczeństwo małoletnich.

Podsumowanie:

Polską granicę przekraczają tysiące ukraińskich dzieci, z których część przybyła bez rodziców, a pod opieką osób z rodziny lub znajomych lub bez jakiegokolwiek opieki osób dorosłych. Ich status pobytowy oraz sytuacja formalno-prawna pozostaje niezwykle złożona. Wprowadzona instytucja opiekuna tymczasowego może ułatwić bieżące najpilniejsze sprawy takie jak zapisanie dziecka do szkoły, zapewnienie opieki lekarskiej. Jednakże brak weryfikacji osób sprawujących funkcję opiekuna tymczasowego może w skrajnych przypadkach prowadzić do naruszenia dobra małoletnich dzieci i narazić je na niebezpieczeństwo nadużyć, wykorzystywania, działania podziemia adopcyjnego, a nawet handlu ludźmi. Z tych względów wolę ustawodawcy, aby postępowania toczące się na podstawie art. 25-27 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej trwały 3 dni należy jednak traktować jako postulat o charakterze instrukcyjnym.

Sądy opiekuńcze nie mogą tracić z oczu dobra dziecka jako naczelnej zasady prawa rodzinnego. Skoro opiekunem tymczasowym może zostać nie tylko najbliższa rodzina, ale także przyjaciel rodziny, czy też nawet osoba obca, to nawet przy zachowaniu szybkości postępowania sądy opiekuńcze winny zachowywać czujność, kierować się zasadami doświadczenia życiowego i jedynie w szczególności oczywistych, uzasadnionych przypadkach mogą ograniczyć postępowanie do dowodów z dokumentów. Jeśli jest

to konieczne sądy opiekuńcze powinny prowadzić postępowanie dowodowe i poza wysłuchaniem małoletniego dziecka i kandydata na opiekuna tymczasowego np. zlecić wywiad środowiskowy. W tego typu sprawach małoletni nie jest w stanie samodzielnie weryfikować rzetelności działań podejmowanych w jego sprawie zarówno przez organy prowadzące postępowanie, jak też przez jego prawnych reprezentantów. Dodatkowym mechanizmem ułatwiającym kontrolę nad opieką będzie z pewnością utworzony rejestr małoletnich, dzięki któremu możliwe będzie monitorowanie sposobu, a także miejsca i czasu udzielonej opieki dzieciom z Ukrainy.

Ustawodawca wprowadzając nowe regulacje do prawa krajowego szybko reaguje na różne, często złożone sytuacje, w których może znaleźć się małoletni przebywający na terenie Polski bez opieki. Problematyczna może okazać się z czasem wydolność polskiego wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności sądów opiekuńczych, które często były marginalizowane, od lat cierpią na brak etatów sędziów i asystentów, co powodowało ciągły wzrost ilości spraw w referatach i postępowaniach wykonawczych. Wydaje się zatem konieczne wzmocnienie kadrowe pionu rodzinnego i rozważenie zmiany w ustawie o ustroju sądów powszechnych, która umożliwiłaby orzekanie asesorum sądowym w sprawach rodzinnych i nieletnich.

Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Łodzi

Wyrok

z dnia 5 października 2021 r. III AUa 2127/20

Przewodnicząca: SSA Jolanta Wolska

1. Uwzględniając zasadę powszechności ubezpieczeń społecznych należy przyjąć, że wspólnik dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który posiada część udziałów zapewniającą mu prawo do samodzielnego decydowania o wynikach zgromadzenia wspólników i niemal wyłączne prawo do zysku oraz który – wskutek pełnienia funkcji jednoosobowego zarządu – ma nieskrępowaną możliwość samodzielnego decydowania o bieżącej działalności spółki, podlega ubezpieczeniom społecznym, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą (art. 8 ust. 6 pkt 4 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 423 z późn. zm.).

2. Prawidłowa wykładnia art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 9 ust. 6a ustawy prowadzi do wniosku, że osoby pobierające zasiłek dla bezrobotnych obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tego tytułu, wyłącznie w wypadku, jeżeli nie mają innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń społecznych.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 września 2021 r. w Łodzi sprawy W. W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. o podleganie ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu na skutek apelacji W. W. i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 5 listopada 2020 r.,

1. z apelacji organu rentowego zmienia zaskarżony wyrok w pkt 1 i 3 w ten sposób, że oddala odwołanie oraz zasądza od W. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w I instancji;

2. oddala apelację W. W.;

3. zasądza od W. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. kwotę 480 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w drugiej instancji.

Z uzasadnienia

Decyzją z dnia 5 listopada 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że W. W., jako współnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Grupa B. (...) sp. z o.o., podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, tj. ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu od dnia 1 grudnia 2014 r. do dnia 1 stycznia 2018 r. Miesięczne podstawy wymiaru składek z tego tytułu wynoszą: na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe oraz wypadkowe) za miesiące od stycznia do grudnia 2014 r. – 2.247,60 złotych, za miesiące od stycznia do grudnia 2015 r. – 2.375,40 złotych, za miesiące od stycznia do grudnia 2016 r. – 2.433 złotych, za miesiące od stycznia do grudnia 2017 r. – 2.557,80 złotych, za styczeń 2018 r. – 85,99 złotych; na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne za miesiące od września do grudnia 2011 r. – 5.408,62 złotych, za miesiące od stycznia do grudnia 2012 r. – 5.656,62 złotych, za miesiące od stycznia do grudnia 2013 r. – 5.816,26 złotych, za miesiące od stycznia do lutego 2014 r. – 6.008,96 złotych, za miesiące od marca do grudnia 2014 r. – 3.004,48 złotych, za miesiące od stycznia do grudnia 2015 r. – 3.104,57 złotych, za miesiące od stycznia do grudnia 2016 r. – 3.210,60 złotych, za miesiące od stycznia do grudnia 2017 r. – 3.303,13 złotych, za miesiące od stycznia do grudnia 2018 r. – 3.554,93 złotych, za miesiące od stycznia do maja 2019 r. – 3.803,56 złotych. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że jak wynika z danych zapisanych w systemie informatycznym, od dnia 1 grudnia 2014 r. do dnia 1 stycznia 2018 r. bycie współnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością G. (...) sp. z o.o. jest dla wnioskodawcy jedynym tytułem do ubezpieczeń społecznych. Tym samym z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym odwołujący się podlega w okresie od 1 grudnia 2014 r. do dnia 1 stycznia 2018 r. W związku z powyższym winien zgłosić się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w ww. okresie oraz rozliczyć należne składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od wskazanych podstaw wymiaru.

W odwołaniu od tej decyzji W. W. wniósł o jej uchylenie w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesowych według norm przepisanych. Zaskarżonej decyzji zarzucił:

1. naruszenie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4, art. 18 ust. 8, art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz naruszenie art. 81 ust. 2, art. 82 ust. 3 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych, poprzez błędne ich zastosowanie, które do-

proceedziło do przyjęcia, że podlega – jako jednoosobowy wspólnik spółki G. (...) sp. z o.o. – ubezpieczeniom społecznym w zakresie określonym w zaskarżonej decyzji;

2. naruszenie art. 151 § 1 k.s.h., poprzez jego błędną interpretację polegającą na przyjęciu, że spółka z o.o., w której są dwaj wspólnicy, z których jeden ma 5 udziałów na 100 udziałów, jest spółką jednoosobową;

3. błędne ustalenie, że 5 udziałów w spółce z o.o. jest iluzoryczne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, wskazując, że – w jego ocenie – za niemal jedyne go wspólnika spółki z o.o. na pewno należy traktować wspólnika, który posiada, co najmniej 90% udziałów. Odnosząc się do argumentacji podniesionej w odwołaniu, wskazał, że konsekwencje traktowania niemal jedyne go wspólnika z o.o., tak jak jedyne go wspólnika, dotyczą zarówno kwestii niedopuszczalności zatrudnienia takiej osoby w spółce na podstawie umowy o pracę, jak i podlegania przez wspólnika ubezpieczeniom społecznym przewidzianym na zasadach dotyczących osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą.

Wyrokiem z dnia 5 listopada 2020 r., Sąd Okręgowy w Ł. zmienił zaskarżoną decyzję tylko w ten sposób, że stwierdził, iż W. W. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, tj. ubezpieczeniu emerytalnemu, ubezpieczeniom rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu od dnia 8 maja 2015 r. do dnia 6 lutego 2016 r. (pkt 1 wyroku), oddalił odwołanie w pozostałej części (pkt 2 wyroku), zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty zastępstwa procesowego (pkt 3 wyroku).

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Ubezpieczony W. W. w okresie od 4 listopada 1994 r. do 31 stycznia 2016 r. prowadził działalność gospodarczą pod nazwą W. W. wspólnik spółki cywilnej (...). Wpis dotyczący prowadzenia owej działalności gospodarczej podlegał wykreśleniu w dniu 1 lutego 2016 r.

G. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 maja 2008 r. Przedmiotem działalności spółki jest m.in. realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, sprzedaż hurtowa komputerów, sprzętu elektronicznego, transport drogowy towarów. Na podstawie danych z rejestru, W. W., jako jej wspólnik, posiadał 95 udziałów o łącznej wartości 47.500 złotych, z kolei wysokość kapitału zakładowego wynosiła 50.000 złotych (okres od dnia 2 września 2011 r. do dnia 29 maja 2019 r.).

Zgodnie z aktem notarialnym z dnia 24 stycznia 2008 r., kapitał zakładowy spółki wynosił 50.000 złotych i dzielił się na 100 równych i niepodzielnych udziałów, po 500 zło-

tych każdy. Udziały w kapitale zakładowym spółki zostały objęte i pokryte wkładami pieniężnymi w następujący sposób:

1. W. W. objął 85 udziałów o wartości nominalnej 500 złotych każdy, tj. o łącznej wartości nominalnej 42.500 złotych,

2. Z. S. objął 15 udziałów o wartości nominalnej 500 złotych każdy, tj. o łącznej wartości nominalnej 7.500 złotych.

Zgodnie z uchwałą z dnia 16 sierpnia 2011 r., zarząd spółki z o.o. G. (...) w Ł. wyraził zgodę na zbycie przez W. W. 5 udziałów w spółce o wartości nominalnej 2.500 złotych za cenę 2.500 złotych na rzecz M. W.

Zgodnie z zawartą w dniu 2 września 2011 r. umową sprzedaży udziałów, Z. S. sprzedał wnioskodawcy 15 udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością G. (...) w Ł.

Decyzją z dnia 25 listopada 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, iż W. W. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 4 maja 2016 r, jako pracownik u płatnika składek G. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.

Wyrokiem z dnia 29 marca 2018 r., Sąd Okręgowy w Ł. umorzył postępowanie od decyzji z dnia 25 listopada 2016 r. i oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2019 r. Sąd Apelacyjny w Ł., oddalił apelację W. W. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 29 marca 2018 r.

Jak wynika z zawartych w dniu 30 maja 2019 r. umów sprzedaży, skarżący sprzedał 10 udziałów na rzecz R. S., 10 udziałów na rzecz M. W. oraz 15 udziałów na rzecz K. G.

Pismem z dnia 9 września 2019 r. ZUS powiadomił wnioskodawcę o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie obowiązku ubezpieczeń i ustalenia podstaw wymiaru składek z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością G. (...) w Ł. Jednocześnie wskazano, że z danych KRS na dzień 6 września 2019 r., wnioskodawca posiadał 95 udziałów przedmiotowej spółki o łącznej wartości 47.500 złotych, podczas gdy kapitał spółki wynosi 50.000 złotych. Skarżący posiadał 95% udziałów tej spółki, natomiast 5% udziałów posiadał drugi wspólnik M. W.

Decyzją z dnia 18 września 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zmienił decyzję z dnia 5 listopada 2019 r., w pkt 2a określającym miesięczne podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne dla W. W., jako wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością G. (...), w ten sposób, że zapis 01-12/2014 r. – 2.247,60 złotych zastąpił zapisem 12/2014 r. – 2.247,60 złotych. W pozostałej części decyzja pozostała w mocy.

Wnioskodawca od dnia 6 lutego 2015 r. nabył status osoby bezrobotnej, natomiast w okresie od 8 maja 2015 r. do 6 lutego 2016 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługuje w części na uwzględnienie.

Wskazał, że w myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2020 r., poz. 266), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 12 ust. 1 ustawy).

Za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się też wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej (art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej).

Sąd I instancji podkreślił, że ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności podlegają wyłącznie osoby fizyczne (w tym wspólnicy spółek osobowych i wyjątkowo jedyny wspólnik jednoosobowej sp. z o.o.). Osoby prawne (np. spółka z o.o., czy akcyjna) nie podlegają omawianym ubezpieczeniom – mogą występować jednak w roli płatnika. Z kolei wspólnicy spółek z o.o. (poza jednoosobową), czy akcyjnych, podlegają ubezpieczeniom społecznym nie z tytułu bycia wspólnikiem (samo bycie wspólnikiem nie stanowi tytułu ubezpieczeniowego, chyba że jest to jednoosobowa spółka z o.o.), a z innych tytułów (umowy o pracę, umowy zlecenia, itd.).

Sąd Okręgowy zważył, że okres podlegania obowiązkowi ubezpieczeń określa art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, zgodnie z którym osoby prowadzące pozarolniczą działalność obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona, czy to pierwotnie na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, następnie zaś na podstawie art. 36a oraz przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców.

Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych, w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 i 10, z zastrzeżeniem ust. 2, należy do tych osób (art. 36 ust. 1, 3 i 4 ustawy).

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 i 5a, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek,

ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

Z kolei, zgodnie z art. 18 ust. 9 ustawy systemowej, za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi lub ich ustanie i jeżeli trwały one tylko przez część miesiąca, kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie, dzieląc ją przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni podlegania ubezpieczeniu.

Natomiast podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie wypadkowe ww. osób, w myśl art. 20 ust. 1 tej ustawy, stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenie rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2.

Na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 1c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 1285) o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego. Przy tym na podstawie art. 5 pkt 21 tej ustawy, użyte w ustawie o świadczeniach określenie osoby prowadzącej działalność pozarolniczą, oznacza osobę, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy systemowej. W konsekwencji, art. 5 pkt 21 ustawy o świadczeniach wyraźnie odsyła do ustawy systemowej w zakresie pojęcia osoby prowadzącej działalność pozarolniczą, które precyzuje – jako przepis szczególny – art. 8 ust. 6 ustawy systemowej. Art. 8 ust. 6 ustawy systemowej definiuje osobę prowadzącą pozarolniczą działalność, w zakresie zarówno ubezpieczeń społecznych, jak i ubezpieczenia zdrowotnego, co wyraźnie wynika z jego treści. Jako dwie odrębne podstawy uznania danej osoby za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się: w pkt 1 osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych oraz w pkt 4 m.in. wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

W konsekwencji wspólnicy spółki jawnej, a także komandytowej, partnerskiej i wspólnicy jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, stosownie do treści art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy o świadczeniach, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego, jako osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które prowadzą działalność pozarolniczą.

Zgodnie z art. 81 ust. 2 tej ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego włącznie z wypłatami z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku

Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do 31 grudnia danego roku i jest miesięczna i niepodzielna. Powołany przepis stosuje się do składek należnych za okres od dnia 1 marca 2009 r.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne jest miesięczna i niepodzielna oraz zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy, obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych.

Zgodnie z art. 82 ust. 3 i 4 ww. ustawy, jeżeli ubezpieczony prowadzący działalność pozarolniczą uzyskuje przychody z więcej niż jednego z rodzajów działalności określonych w ust. 5, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana odrębnie od każdego rodzaju działalności, z zastrzeżeniem ust. 4. Jeżeli ubezpieczony prowadzący działalność pozarolniczą uzyskuje przychody z więcej niż jednej spółki w ramach tego samego rodzaju działalności, o której mowa w ust. 5 pkt 1-5, składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest odrębnie od każdej prowadzonej spółki.

Jak stanowi art. 87 ust. 1 ww. ustawy, osoby i jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 80 ust. 2, art. 84, art. 85 i art. 86, są obowiązane, bez uprzedniego wezwania, opłacić i rozliczyć składki na ubezpieczenie zdrowotne za każdy miesiąc kalendarzowy, w trybie i na zasadach oraz w terminie przewidzianych dla składek na ubezpieczenie społeczne, a jeżeli do tych osób i jednostek nie stosuje się przepisów o ubezpieczeniu społecznym – w terminie do 15 dnia następnego miesiąca.

Sąd Okręgowy stwierdził, że kwestia sporna w sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy wnioskodawca W. W., jako współnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością G. (...), podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu od 1 grudnia 2014 r. do 1 stycznia 2018 r., a tym samym, czy winien rozliczyć należne mu składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od podstaw wymiaru wskazanych w treści zaskarżonej decyzji. Organ rentowy stał na stanowisku, że w ujęciu art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej, za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się również współnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zaś na gruncie niniejszej sprawy, odwołującego się – w kontekście posiadania przez niego 95% udziałów w G. (...) sp. z o.o.

Skarżący stał na stanowisku, iż legalną definicję spółki jednoosobowej zawiera art. 151 § 1 k.s.h. Natomiast spółka z udziałem własnościowym 5 i 95 udziałów, nie jest w rozumieniu przytoczonego przepisu spółką jednoosobową. Tym bardziej, że przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czy ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych, nie zawierają owej definicji. Przytoczone ustawy nie zawierają także określenia, jakim jest współnik iluzoryczny.

Sąd Okręgowy uznał, że z takim stanowiskiem nie sposób się zgodzić. Zauważył, że kwestia związana z proporcją udziałów w spółce była już wielokrotnie rozważana przez Sąd Najwyższy. Sąd ten nie sprecyzował pojęcia „niemal jedyny udziałowiec” lub „udziałowiec iluzoryczny”, co nasuwa pytanie, przy jakim stosunku udziałów w kapitale spółki, dominujący wspólnik staje się wspólnikiem nieomal jedynym. Pomimo występowania w spółce dwóch wspólników, to zgodnie z interpretacją dokonaną przez Sąd Najwyższy (sygn. akt I UK 8/11), w jednakowy sposób oceniana winna być sytuacja jedynego, jak i „niemal jedynego” wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Jeśli udział jednego ze wspólników wynosi 99/100, a drugiego 1/100, to udział tego drugiego jest udziałem iluzorycznym. Wspólnik, który posiada 99/100 udziałów, jest de facto jedynym wspólnikiem spółki. Wspólnik jednoosobowej spółki z o.o. podlega ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, bo jego status właścicielski powoduje, że nie może skutecznie zawrzeć ze sobą ani umowy o pracę, ani innej umowy o odpłatne zarządzanie majątkiem spółki, gdyż nie zachodzi przesłanka odpłatności pracy.

Zdaniem sądu I instancji, w świetle powyższego należało uznać, że wnioskodawca, dysponując 95% udziałów przedmiotowej spółki, był dominującym (prawie jedynym) wspólnikiem spółki. Posiadane przez niego udziały stanowiły zdecydowaną większość w stosunku do udziałów pozostałych wspólników.

W myśl art. 104 ust. 1 i art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. 2020 r., poz. 1409), obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca, co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę, opłacają osoby prowadzące pozarolniczą działalność za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenie społeczne.

Zgodnie z dyspozycją art. 17 ust. 3 ustawy systemowej, składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, ubezpieczeni niewymienieni w ust. 1, między innymi osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, sami obliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu.

Na mocy art. 46 ust. 1 ww. ustawy, płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że z uwagi na treść przytoczonych przepisów oraz bezsporną okoliczność, iż w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, jako

wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wnioskodawca nie dopełnił obowiązku zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych oraz opłacenia należnych składek, organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję o podleganiu przez W. W. ubezpieczeniu społecznemu, ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz określił miesięczne podstawy wymiaru składek.

Sąd I instancji zaznaczył, że z chwilą wniesienia odwołania, skarżący stał się stroną procesu, a organ rentowy jego przeciwnikiem procesowym. Podporządkowanie się obowiązującym w procesie cywilnym zasadom, w tym zasadzie kontradiktoryjności, wymaga aby strony powoływały dowody na poparcie swych twierdzeń, albowiem sądy ustalają fakty na podstawie dowodów. Sąd nie jest zobowiązany do poszukiwania dowodów z urzędu, gdyż w myśl zasady kontradiktoryjności, ciężar dowodu spoczywa na stronach. To strony są dysponentem toczącego się postępowania dowodowego i to one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Powyższe wynika z art. 3 k.p.c., który wskazuje, że na stronach spoczywa obowiązek dawania wyjaśnień, co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i przedstawiania dowodów na ich poparcie.

Sąd Okręgowy nadto zważył, że w niniejszej sprawie należało również zwrócić uwagę na okres pobierania przez wnioskodawcę zasiłku dla bezrobotnych od dnia 8 maja 2015 r. do dnia 6 lutego 2016 r. Nie ulega wątpliwości, że okres ten jest, co do zasady okresem składkowym (art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 79 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) i tym samym zaliczany jest do okresów składkowych uwzględnianych przy ustalaniu prawa do emerytury.

Ustawodawca wymienił okresy składkowe w art. 6, a okresy nieskładkowe w art. 7 ustawy emerytalno – rentowej i nie ma dowolności w kwalifikowaniu tych okresów. Okresami składkowymi są te, za które składka została faktycznie zapłacona lub okresy bez składki, wymienione enumeratywnie, które zaliczone zostały do okresów składkowych, mimo nieopłacania składek.

Do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz okresów składkowych zalicza się okresy pobierania zasiłku.

Art. 79 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stanowi, że okresy pobierania zasiłku wlicza się m.in. do okresów składkowych w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Decydujące znaczenie dla ustalenia okresu pobierania zasiłku ma moment nabycia prawa do zasiłku.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 47714 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż W. W. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, tj. ubezpieczeniu emerytalnemu, ubez-

pieczeniom rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu od dnia 8 maja 2015 r. do dnia 6 lutego 2016 r., a na podstawie art. 47714 § 1 k.p.c. w pozostałej części odwołanie, jako bezzasadne, oddalił.

Sąd Okręgowy nie podzielił przy tym zapatrywania organu rentowego, że zasiłek dla bezrobotnych był świadczeniem nienależnym, bowiem nie zostało to – w jego ocenie – w żaden sposób dowiedzione. Wnioskodawca nabył prawo do zasiłku dla bezrobotnych na mocy decyzji administracyjnej, która nie została zmieniona, czy uchylona.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań, koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. W razie częściowego uwzględnienia żądania pozwu, przepis ustanawia zasadę wzajemnego zniesienia lub stosunkowego rozdzielania kosztów. Decyzja o tym, czy winny być one wzajemnie zniesione, czy stosunkowo rozdzielone, uwzględnia przesłanki słuszności. Wzajemne zniesienie kosztów procesu między stronami jest słuszne wówczas, gdy obie strony są w takim samym lub zbliżonym stopniu przegrywającym i wygrywającym, a zarazem wysokość kosztów każdej z nich jest zbliżona. Sąd Okręgowy uznał za zasadne zastosować powyższą zasadę i orzekł o wzajemnym zniesieniu pomiędzy stronami kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył apelacją zarówno odwołujący się, jak i organ rentowy.

Organ rentowy zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w części, w zakresie jego pkt 1 i 3, zarzucając mu naruszenie:

1) przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 6 ustawy emerytalnej, poprzez jego błędne zastosowanie,
- art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej, poprzez jego błędną wykładnię, ewentualnie jego niezastosowanie,
- art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej, poprzez jego błędną wykładnię, ewentualnie jego niezastosowanie,
- art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, poprzez jego pominięcie,
- art. 9 ust. 2, 2a i 2b ustawy systemowej, poprzez pominięcie jego treści oraz

2) przepisów prawa procesowego, tj. art. 1562 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie. Organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części zaskarżonej, poprzez oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku w części zaskarżonej i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego.

Zastępowany profesjonalnie W. W. zaskarżył wyrok sądu I instancji w części, tj. w zakre-

się, w którym sąd oddalił odwołanie ubezpieczonego w części wraz z rozstrzygnięciem o kosztach procesu. sądowi I instancji zarzucił naruszenie prawa materialnego:

1) art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2020 r., poz. 1291), przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że desygnatem pojęcia „spółka jednoosobowa” jest spółka kapitałowa, w której udziały albo akcje nie należą wyłącznie do jednego wspólnika;

2) przez niezastosowanie w stanie faktycznym sprawy art. 4 § 1 pkt 3 w zw. z art. 151 § 1 k.s.h. (tekst jednolity: Dz. U. 2020 r., poz. 1526), definiujących legalne pojęcie jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, mimo że ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych definicji jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie zawiera;

3) przez zastosowanie w stanie faktycznym sprawy art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 12 ust. 1, w zw. z art. 13 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w związku z art. 66 ust. 1 pkt 1c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 1875) i uznanie, iż ubezpieczony podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej w okresach od 1 grudnia 2014 r. do 7 maja 2015 r. oraz od 7 lutego 2016 r. do 1 stycznia 2018 r. oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części, tj. poprzez uwzględnienie odwołania ubezpieczonego w pozostałej części i stwierdzenie, że ubezpieczony nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu także w okresie od 1 grudnia 2014 r. do 7 maja 2015 r. oraz od 7 lutego 2016 r. do 1 stycznia 2018 r. oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, według norm przepisanych.

Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym organ rentowy zastępowany profesjonalnie poparł własną apelację, wniósł o oddalenie apelacji strony przeciwnej oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w kwocie 480 złotych.

W. W. nie odniósł się do treści apelacji organu rentowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego się jest bezzasadna, natomiast apelacja organu rentowego skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku w zakresie przez niego zaskarżonym.

W odniesieniu do apelacji W. W., dotyczącej tej części wyroku, w której oddalono jego odwołanie, Sąd Apelacyjny podzielił zapatrywania sądu I instancji, jego ustalenia

faktyczne oraz dokonaną ocenę prawną. Wywód Sądu Okręgowego, co do ram czasowych, w których uznał on podleganie przez W. W. ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu, jako współnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, sąd odwoławczy podziela.

Kwestią sporną w sprawie niniejszej jest to, czy W. W. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od dnia 1 grudnia 2014 r. do dnia 1 stycznia 2018 r. W zaskarżonym wyroku sąd I instancji uznał, że w tym czasie, za wyjątkiem okresu od dnia 8 maja 2015 r. do dnia 6 lutego 2016 r., odwołujący się podlegał ubezpieczeniom społecznym, jako współnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W wywiezionej apelacji wnioskodawca zakwestionował w oparciu o zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego, przede wszystkim ustalenie Sądu Okręgowego, że w kwestionowanym okresie G. (...) sp. z o.o. była jednoosobowa.

Istotne w tym miejscu jest poczynienie stosownych uwag dotyczących zastosowanych przez sąd I instancji przepisów prawa materialnego. Sąd Okręgowy oparł się przy wydaniu rozstrzygnięcia w sprawie przede wszystkim na przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2021 r., poz. 423 z późn. zm.), tj. art. 8 ust. 6 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5. Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Natomiast art. 8 ust. 6 ustawy systemowej definiuje rodzaje osób ubezpieczonych, stanowiąc w pkt 4, że za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się współnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz współnika spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej. Na potrzeby dalszego wyводу wypada odnotować, że art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2003 r., a zatem obowiązywał w spornym dla stron postępowania okresie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, celowościowa i systemowa wykładnia art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 ustawy systemowej prowadzi do wniosku, że współnicy jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością byli osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów szczególnych w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy systemowej aż do czasu wyraźnego ustawowego wskazania ich, jako osób prowadzących jedynie pozarolniczą działalność, która z woli ustawodawcy jest pojęciowo oddzielna od pozarolniczej działalności gospodarczej, co nastąpiło, poprzez dodanie pkt 4 do art. 8 ust. 6 ustawy systemowej z dniem 1 stycznia 2003 r. Dopiero od tej daty współnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz współnicy spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej nie

mogą być traktowani, jako osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 1 ponieważ z tego kręgu zostali wyłączeni, poprzez wyraźne uznanie ich za osoby prowadzące pozarolniczą działalność (art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy), które nie są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą (art. 8 ust. 6 pkt 1). Poczynienie powyższych wywodów jest o tyle zasadne, że wprowadzenie do ustawy systemowej art. 8 ust. 6 pkt 4 nie stanowi przypadkowego działania ustawodawcy. Celem wprowadzenia tego przepisu było rozszerzenie obowiązku ubezpieczenia społecznego w przypadku wspólników jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, aby nie musieli oni w celu objęcia ubezpieczeniem zawierać umów z własną spółką. W związku z powyższym, obowiązek ubezpieczenia wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powiązany jest jedynie z posiadaniem przez niego takiego statusu prawnego, a nie z prowadzeniem działalności gospodarczej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 września 2013 roku, sygn. akt II UK 36/13, Legalis nr 830688; z dnia 3 sierpnia 2011 roku, sygn. akt I UK 8/11, Legalis nr 458996; z dnia 9 czerwca 2010 roku, sygn. akt II UK 33/10, Legalis nr 317011; z dnia 12 lipca 2017 roku, sygn. akt II UK 295/16, Legalis nr 1668835). W powołanych orzeczeniach Sąd Najwyższy wskazywał, że jedyny wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym na podstawie tytułu określonego w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej. Sąd Najwyższy podkreślił, że z treści tego przepisu wynika, iż samo posiadanie statusu wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością decyduje o podleganiu przez niego ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej. Z kolei w wyroku z dnia 5 marca 2020 r., wydanym w sprawie o sygnaturze akt III UK 36/19, Sąd Najwyższy stwierdził, że wspólnik dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który posiada część udziałów zapewniającą mu prawo do samodzielnego decydowania o wynikach zgromadzenia wspólników i niemal wyłączne prawo do zysku oraz który – wskutek pełnienia funkcji jednoosobowego zarządu – ma nieskrępowaną możliwość samodzielnego decydowania o bieżącej działalności spółki, podlega ubezpieczeniom społecznym, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność (Legalis nr 2572820).

Oś sporu w niniejszym postępowaniu dotyczy tego, czy zasadnie status jedyne- go wspólnika spółki z o.o. przypisano W. W., skoro posiadał on w okresie objętym zaskarżoną decyzją 95% udziałów w spółce. Sam stosunek udziałów wspólników w spółce jest na gruncie rozpatrywanej sprawy bezsporny. Sąd I instancji uznał jednak, że okoliczności ustalone w toku postępowania uzasadniają uznanie, że W. W. był w analizowanym czasie jedynym wspólnikiem spółki w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej. Ustalenie to jest logicznym następstwem obowiązywania zasady powszechności ubezpieczeń społecznych i przyjętej na gruncie polskiego porządku

prawnego koncepcji stosunku pracy. W ustalonym stanie faktycznym wskazano zaś, że zgodnie z decyzją organu rentowego z dnia 25 listopada 2016 r., odwołujący się nie podlega ubezpieczeniom społecznym i wypadkowemu, jako pracownik u płatnika składek G. (...) sp. z o.o. w Ł., a spór dotyczący tej decyzji został rozstrzygnięty w toku postępowania sądowego przed sądami obu instancji, w wyniku którego stwierdzono prawidłowość decyzji – umorzono postępowanie od tej decyzji i oddalono odwołanie od decyzji oraz oddalono apelację ubezpieczonego od wyroku sądu I instancji. Wypada jedynie odnotować, że powołana decyzja jest słuszna, gdyż inaczej doszłoby bowiem do sytuacji, w której W. W. byłby w ramach nawiązanego stosunku pracy w spółce, zarówno pracownikiem, jak i pracodawcą. Wszak w badanym okresie posiadał 95% udziałów w G. (...) sp. z o.o. i jak wynika z dokonanych przez Sąd Okręgowy niepodważonych ustaleń, to on był współnikiem dominującym. Dysproporcja w ilości posiadanych udziałów przez współników spółki świadczy o tym, że wpływ drugiego współnika na sprawy spółki w istocie uznać należy za iluzoryczny lub symboliczny. Takie rozwiązanie nie stanowi oczywiście jakiegokolwiek naruszenia obowiązujących przepisów, ale uniemożliwia skuteczne uznanie, że tytułem do podlegania ubezpieczeniom w rozpatrywanym okresie winien być stosunek pracy między skarżącym, a spółką, w której skarżący miał 95% udziałów. Ze swej istoty taka relacja nie może stanowić stosunku pracy. Do zaistnienia bowiem takiego stosunku prawnego konieczna jest podległość pracownika wobec pracodawcy. W rozpatrywanym przypadku skarżący podlegałby sam sobie. Ustawodawca właśnie w celu niewytwarzania tego rodzaju sztucznych stosunków prawnych, objął przez wprowadzenie art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej ubezpieczeniem społecznym m.in. jedynych współników spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Z kolei orzecznictwo dostrzegło, że problem dotyczy nie tylko spółek w istocie jednoosobowych, lecz także tych spółek, w których jeden ze współników posiada pozycję dominującą, zaś udziały pozostałych są niewielkie, czy symboliczne. W podobnym tonie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 15 listopada 2018 r., wydanym w sprawie o sygnaturze akt III AUa 916/18 (Legalis nr 1880407), gdzie wskazał, że przyjęcie literalnej wykładni art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych prowadzi do naruszenia zasady powszechności ubezpieczeń społecznych i konstytucyjnej gwarancji każdego obywatela do zabezpieczenia społecznego. Wypełnieniem zaś tych gwarancji jest objęcie ubezpieczeniami społecznymi współnika dominującego – traktowanego na użytek prawa ubezpieczeń społecznych, jako jedynego udziałowca. Warto odnotować, że powołane orzeczenie zapadło na gruncie stanu faktycznego, w którym jeden ze współników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością posiadał 92% jej udziałów. W rozpatrywanym przypadku W. W. posiadał w analizowanym okresie 95% udziałów w spółce. Nie jest możliwe, aby w takiej sytuacji w sposób skuteczny nawiązał z tą

spółką stosunek pracy. Brak takiej możliwości wykluczałby go z systemu ubezpieczeń społecznych, gdyby art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy odczytywać dosłownie. Jednak w stosowaniu prawa należy uwzględnić także cel i istotę wprowadzenia poszczególnych instytucji, jak i rzeczywiste funkcjonowanie określonych rozwiązań prawnych w praktyce. W sytuacji, kiedy jeden ze wspólników spółki posiada 95% udziałów, zaś drugi 5% udziałów, nie ma żadnej dowolności lub arbitralności w stwierdzeniu, że spółka jest de facto jednoosobowa. Nie ma tu bowiem znaczenia ewentualna praktyka zarządzania spółką, lecz istniejący, potwierdzony w rejestrze, podział wpływów w spółce. W badanej sprawie niewątpliwie w przypadku różnicy zdań wspólników, W. W. miał pozycję zdecydowanie i przytłaczająco przeważającą względem drugiego wspólnika, a to ta okoliczność decyduje o zasadności przypisania spółce cechy jednoosobowej w rozumieniu powołanego przepisu. Ustalenie takie nie jest przejawem wykładni rozszerzającej, lecz celowościowej i systemowej. Wyklucza możliwość niepodlegania ubezpieczeniom przez wspólnika spółki w sytuacji, gdy wykonuje on określone zadania w jej strukturach. Brak jest zatem podstaw do skutecznego zakwestionowania dokonanej przez sąd I instancji wykładni badanego przepisu.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, stwierdzić należy, że w toku innego prawomocnie zakończonych postępowania, przesądzono, iż W. W. nie może podlegać ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu, jako pracownik spółki, z uwagi na sztuczność i niemożność stworzenia między nim a płatnikiem stosunku pracy, z uwagi na brak stosunku podległości między ww. podmiotami. W takiej sytuacji, uwzględniając zasadę powszechności ubezpieczeń społecznych i fakt, że spółka, w której odwołujący się posiadał pozycję niewątpliwie dominującą, podleganie ubezpieczeniom społecznym wynika z samego faktu prowadzenia przez W. W. działalności gospodarczej wywiedzonego z treści przepisów ustawy systemowej – art. 8 ust. 6 pkt 4 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5.

Przechodząc do apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny uznał jej zasadność. Nie jest sporne, że w okresie od dnia 8 maja 2015 r. do dnia 6 lutego 2016 r. W. W. pobierał zasiłek dla bezrobotnych. Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami pobierającymi zasiłek dla bezrobotnych, świadczenie integracyjne lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostały skierowane przez powiatowy urząd pracy, zwanymi dalej „bezrobotnymi”. Powołany art. 9 ustawy systemowej reguluje kwestię zbiegu tytułów do ubezpieczeń społecznych i na jego podstawie Sąd Okręgowy uznał, że w powołanym okresie odwołujący się nie podlegał ubezpieczeniom społecznym oraz wypadkowemu. Rozstrzygnięcie to jest jednak błędne, ze względu właśnie na treść

art. 9 ustawy systemowej. Zgodnie bowiem z art. 9 ust. 6a ustawy, osoby, o których mowa m.in. w art. 6 ust. 1 pkt 9 (tj. bezrobotni), obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli nie mają innych tytułów rodzących obowiązki ubezpieczeń społecznych. Podkreślić należy, że powołany przepis dotyczył bezrobotnych także przez cały okres od 8 maja 2015 r. do 6 lutego 2016 r. Wobec ustalenia, że odwołujący się podlegał ubezpieczeniom z tytułu pozostawania niemal jedynym wspólnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, należało uznać, że również w odniesieniu do tego okresu decyzja organu rentowego była prawidłowa. Art. 9 ust. 6a ustawy systemowej wszak zakłada podleganie ubezpieczeniom osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych jedynie, gdy nie posiadają one innego tytułu do ubezpieczeń. Tymczasem, co do funkcjonowania odwołującego się w spółce z o.o. G. (...), w czasie pobierania przez niego zasiłku dla bezrobotnych, nie nastąpiła żadna zmiana w ramach bycia wspólnikiem tej spółki. Dlatego też również w tym okresie tytuł do podlegania odwołującego się ubezpieczeniom społecznym stanowiło, w oparciu o art. 8 ust. 6 pkt 4 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 9 ust. 6a ustawy systemowej – prowadzenie przez W. W. pozarolniczej działalności, jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – G. (...). Podleganie ubezpieczeniom z tego tytułu wyprzedza bowiem możliwość podlegania ubezpieczeniom, jako osoba bezrobotna.

Z tego też względu Sąd Apelacyjny tę apelację uznał za zasadną i w postulowanym przez organ rentowy zakresie zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i oddalił odwołanie. Sąd Apelacyjny przy tym orzekł o kosztach postępowania przed sądem I instancji, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym sąd odwoławczy rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i orzekł o przyznaniu tych kosztów w dwukrotnym wymiarze, mając na uwadze, że przed sądem odwoławczym postępowanie toczyło się w związku z wniesieniem dwóch apelacji (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

Opracowała Sylwia Pastwa

Ałła

AD 1 kwietnia 2022 roku

Właściwie nie chciałem teraz pisać do Tylnej. Świat zupełnie się zmienił. O czym teraz pisać? O wydarzeniach kulturalnych, o Gali Oskarowej. Niedawno pisałem o kartce z kalendarza z początku ubiegłego wieku znalezionej w Łodzi w belce stropowej. Napisałem, że współcześni tej kartce z kalendarza nie wiedzieli, że Gawriło Princip zabija arcyksięcia Ferdynanda i świat jaki znali zniknie z powierzchni ziemi. Może niepotrzebnie to napisałem, jak zły prorok. Nasz świat też zaczął się bardzo zmieniać. Zmieniała się, perspektywa. Jeszcze niedawno pisząc artykuł z datą 1 kwietnia należałoby wspomnieć, że właśnie zaczyna się długo planowany remont budynku przy Tylnej 14 i opisać co też nie będzie się działo. Że Nasz Redaktor Naczelny zostanie niedługo Prezesem TVP, a pani Justyna z Naszej Izby niespodziewanie wygrała casting na Pannę Moneypeeny (to akurat prawda) w nowym filmie o Jamesie Bondzie. Ale kogo to dziś rozśmieszy. Kto zwróci na to uwagę. W telewizji, internecie oglądamy

zupełnie coś innego i to dziejącego się naprawdę.

Dlatego jednak postanowiłem napisać o czym innym. Od dłuższego czasu mam nową sąsiadkę. Ma na imię Ałła. Właściwie w pierwszej kolejności zaprzyjaźniły się nasze psy. Ałła jest Ukrainką z Doniecka. Jakiś czas temu została polską obywatelką. W 2014 roku wyjechała (uciekła) z Doniecka. Wyjechała z mężem i dwoma synami. Na Ukrainie została jej córka z wnukiem. Ałła ma piękne polskie nazwisko. Jej spokojne, życie w nowej ojczyźnie okazało się bardzo krótkie. Koszmar przed którym uciekła, powrócił. Ałła pisze wiersze. Czytała swoje wiersze także na pamiętnym Majdanie. Chce czytelnikom Tylnej przedstawić jeden wiersz. Wiersz ma wersje ukraińską i rosyjską. Rosyjska została przetłumaczona na moją prośbę w pośpiechu dla Tylnej 14. Chce Wam dać ten wiersz zamiast artykułu na 1 kwietnia 2022 r., którego nie potrafiłem napisać. Autorka to Ałła Krasnopolska, tłumaczyła Ewa Deka.

Paweł Juliusz Walter

*Tu tekst oryginału i tłumaczenie.***Алла Краснопольская**

Прощай моя любимая квартира.
 Не знаю, я ль вернусь еще к тебе.
 Желаю я тебе дождаться мира,
 Не забывай, конечно, обо мне.
 Прости меня за то, что я в беде
 бросаю,
 Ведь по-другому, слышишь, не могу.
 Здесь дети мои мирно подрастали
 И встретили кровавую войну.
 Об этом разве думали, мечтали,
 Мы жили счастливо и здорово семьей
 Гостей с тобой мы весело встречали,
 Не думая, что брат войной идет.
 Мы оставляем здесь детей игрушки
 И кухню, где так вкусно пахнет хлеб.
 Наставила Россия на нас пушки
 И принесла похлебку из ста бед.
 А помнишь, как мы пели свои песни,
 Играя на гитаре от души?
 Как весело с тобою было вместе,
 Как спали сладко вечером в тиши.
 Прости и жди живой и невредимой,
 Здесь жизнь моя и фото на стене.
 Об этом говорить невыносимо...
 Не забывай, квартира, обо мне.

Uproszczone tłumaczenie wiersza na język polski

Mieszkaliśmy szczęśliwie całą rodziną
 Witaliśmy z Tobą wesołych gości
 Nie wiedząc, że brat niesie nam wojnę
 Zostawiamy tutaj dziecięce zabawki
 I kuchnię, gdzie tak pięknie pachniał chleb
 Rosja wystawiła przeciwko nam działa
 I przyniosła nam nieszczęście
 A pamiętasz jak śpiewaliśmy tutaj piosenki
 Grając bez opamiętania na gitarach
 Jak było tu wesoło
 Jak spokojnie spaliśmy w nocy w ciszy
 Żegnaj i czekaj na mnie żywą
 Tutaj moje życie i fotografie na ścianie
 Mówić o tym strasznie ciężko

Tatar niejedno ma imię

Wbrew pozorom nie będzie to tekst zachęcający do spożywania napojów wyskokowych, choć rzecz jasna zniechęcać nikogo nie zamierzam...

W Łodzi od dawna roi się od knajp (by nie użyć innego mniej wyszukanego słowa), oferujących setkę i zagrychę, w tym skądinąd lubianego tataru. Smak tej przekąski w takim przybytku traci na znaczeniu wprost proporcjonalnie do ilości wypitego alkoholu. Z tej ścieżki nie ma już odwrotu, ale koneserzy tataru mają nową alternatywę i to całkiem intrygującą. Siekany Mieszany to lokal specjalizujący się właśnie w tatrze. W menu dominuje ten mięsny przysmak, choć rzecz jasna, zgodnie z obowiązującym trendem wegetarianie znajdą też coś dla siebie. Ceny niestety nie są porównywalne z konkurencją (39 zł wwyż) o której mowa była już na wstępie, nie mniej jednak porcją tataru w Siekanym Mieszanym można zaspokoić nawet trochę większy głód. Co więcej wariacje na temat tataru nie sprowadzają się jedynie do podmiany jajka kurzego na wierzchu, na przepiórcze, ale są po pro-

stu próbą nowej interpretacji tego dania i to próbą całkiem udaną. Z całą pewnością polecić można tatar orientalny (ale sugeruję poprosić kucharza o mniejszą ilość imbiru marynowanego, tak by nie zdominował smaku dobrej gatunkowo polędwicy wołowej. Jeśli mamy ochotę nie tylko na zimne danie, to bardzo smaczne są wypasione fryty (23 zł), do których dodawany jest majonez truflowy, parmezan, natka pietruszki i prażone kapary. Te ostatnie choć wyglądem nie zachęcają i przypominają raczej prażoną szarańczę na straganie w Bangkoku, to ich smak jest bardzo ciekawy i jak dla mnie lepszy od tych zwykłych, marynowanych, których mimo swojego uwielbienia do kuchni włoskiej, nie znoszę na równi z kolejkami na poczcie głównej.

Warto dodać, że Siekany Mieszany jest połączony z restauracją Ramki, którą niebawem zostanie wzięta na tapetę.

Ewa Siwińska- Beck

Siekany Mieszany

Wystrój: 3+

Obsługa: 4

Czystość: 5

Jedzenie: 4

adres:

Piotrkowska 144

U dorosłego człowieka liczba kubków smakowych wynosi około 10000. Dostarczają one informacji o czterech podstawowych rodzajach smaku: słodki, słony, kwaśny, gorzki. W 2001 roku odkryto również receptory wykrywające tak zwany „piąty smak” - umami. Niektóre z nich ulegają zniszczeniu już po 10 dniach, lecz na ich miejscu pojawiają się nowe. Zwiększają swoją wrażliwość u kobiet ciężarnych. Wrażliwość na różne smaki, zwłaszcza gorzki i słodki jest uwarunkowana genetycznie, a więc odmienna u każdego człowieka¹.

¹Definicja kubków smakowych- Wikipedia.pl

W poszukiwaniu zorzy polarnej czyli zima za kołem podbiegunowym

Pandemia właśnie się rozkręcała, burząc wyjazdowe perspektywy kiedy pojawił się pomysł lotu do skutej zimą Norwegii. Wyprawa miała dwa główne założenia – miała być wyłącznie męska i intensywna.

Ponieważ ekonomicznie optymalna jest wycieczka czteroosobowa /bo samochód i zakwaterowanie najczęściej taką ilość uczestników miesz-

czą/ skrzyknęliśmy się wraz z dwoma korporacyjnymi kolegami, przekonując nasze żony, że podróż jest nam absolutnie niezbędna z uwagi na konieczność podbudowania kondycji psychicznej. Postanowiliśmy zabrać również komornika. Na wszelki wypadek ;)

Wychodząc z założenia, że im dalej tym lepiej zdecydowaliśmy się na lot do Tromsø i pobyt na Lofotach, które już

wcześniej miałem okazję poznać. Ceny biletów były absurdalnie niskie a samolot w połowie pusty.

Koło podbiegunowe przywitało nas pięknym widokiem surowej zimy a lotniskowa wypożyczalnia Hertza niespodzianką w postaci podwyższonej klasy samochodu. Po załadowaniu bagażnika zakupami pomknęliśmy do naszej bazy wypadowej w miejscowości Finnsnes.

Miejsce okazało się absolutnie genialne – nasz hotel Finsnes Gaard składał się z głównego budynku oraz domków, których tarasy zawieszono nad wodami przepięknego fiordu. Ponieważ ściana od strony tarasu była przeszklona zachwycający widok towarzyszył nam przez cały

czas.

Drugiego dnia zaplanowaliśmy psie zaprzęgi z firmą Senja Husky Adventure /<https://www.senjahusky.no/>. Frajda z jazdy jest niesamowita a same psy hałaśliwe i bardzo przyjazne. Wydają się również do tego stopnia szczęśliwe z wykonywanej pracy, że trudno jest je zatrzymać. Sama trasa wiedzie przez zaśnieżone, surowe krajobrazy a wyprawa znacząco podwyższa poziom endorfin w organizmie. Psie safari jest w mojej ocenie absolutnym must-do na Loftach. Wieczorem, po kolacji składającej się z reniferzych steków podjęliśmy pierwszą próbę upolowania zorzy polarnej, kręcąc się samochodem po Senji. Pomimo

wspomagania aplikacją Aurora Forecast oraz butelką whisky /poza kierowcą oczywiście/ wysiłki okazały się bezskuteczne.

Trzeciego dnia zamówiliśmy wędkowanie na Morzu Norweskim. Choć aura była nieco sztormowa a jeden z kolegów prognozował, że z całą pewnością zginiemy w odmętach lodowatej wody, wyposażeni w specjalne kombinezony i wędki wdrapaliśmy się na łódź. Zarówno sam kuter jak i ogólny poziom przygotowania wyprawy deklasował wszystko czego do tej pory doświadczałem nad Bałtykiem. Dwa 250 konne silniki, tnąc ogromne fale błyskawicznie wyniosły nas na pełne morze. Niestety pogoda wymusiła powrót do fiordu gdzie pośród skalistych brzegów zatoki zacumowaliśmy na łowisku.

Dorsze dosłownie przyklejały się do wędek i już po godzinie mieliśmy ich kilka-naście. Żałowałem, że nie zaplanowaliśmy wędkowania pierwszego dnia bo zaopatrzyłoby nas na cały pobyt.

Obładowani wróciliśmy do hotelu gdzie przy radośnie trzaskającym kominku wpałaszowaliśmy nasze świeżutkie ryby. Po obfitej kolacji, wyposażeni w aplikację, termos z herbatą i butelkę whisky ponownie wyruszyliśmy na poszukiwania zorzy polarnej.

Tym razem polowanie zakończyło się sukcesem, na zorzę wpadliśmy chwilę po przyjeździe na Senję, w Aurora Borealis Obserwatory. Ku naszemu zaskoczeniu była raczej perłowa a zielona stawała się dopiero na zdjęciach.

Zjawisko, szczególnie obserwowane w tak baśniowym otoczeniu stanowczo daje efekt wielkiego WOW i mieści się w mojej pierwszej dziesiątce rzeczy robiących największe wrażenie.

W czwartym, ostatnim dniu pobytu zaplanowaliśmy safari na skuterach śnieżnych. Chociaż podchodziłem do tej atrakcji sceptycznie to okazało się, że przemierzanie śnieżnego bezkresu na gąsienicach sprawia ogromną frajdę i warte jest każdej wydanej korony.

Pomimo trzech wywrotek, przemoczonych rękawic i śniegu w butach cieszyliśmy się z jazdy jak dzieci. Patrząc z perspektywy muszę przyznać rację mojej

żonie, że mężczyźni faktycznie nigdy nie dorastają.

Spędzone w Norwegii cztery dni dały nam więcej energii niż dwutygodniowe wakacje na plaży. Serdecznie polecam Lofoty, zarówno zimą jak i latem, kiedy trwa dzień polarny a słońce nie zachodzi.

Lot jest krótki, ceny znośne a wrażenia niezapomniane. Warto pomyśleć o tym szczególnie teraz bo białe noce zaczynają się już pod koniec maja.

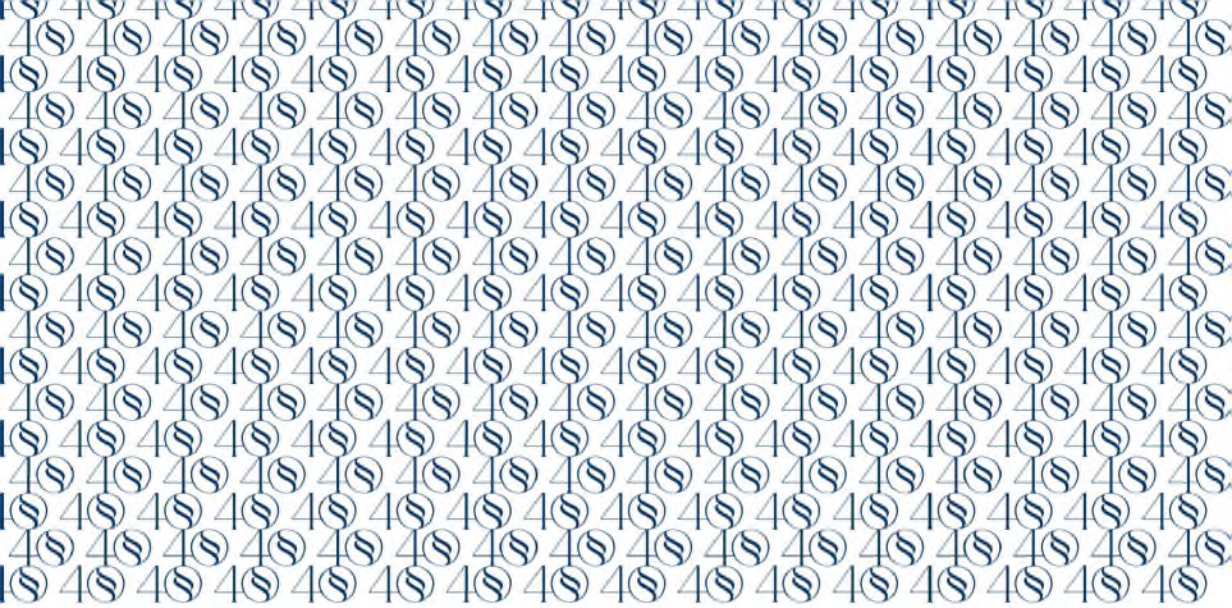
Łukasz Bonisławski

zjęcia: Łukasz Bonisławski

40

LAT

SAMORZĄDU RADCÓW
PRAWNYCH 1982-2022

